

IZVJEŠĆE

O

C. K. VIŠOJ DUBROVAČKOJ GIMNAZIJI

KONCEM ŠKOLSKE GODINE

1875-76.

U DUBRONVIKU
Tiskom Dragutina Pretnera
1876.

A.

Opis Novaca

Zbirke dubrovačke gimnazije.

(Vidi Izvješće god. 1874 - 75).

Nastavljajuć opis novaca Zbirke ove gimnazije, odužívam se obećanju učinjenom u lanjskom Izvješću. Bila mi želja baviti se i ove godine novcima dubrovačkijem nešto opširnije i točnije nego li lani, da prinesci bjehu obilniji. Na žalost mi je reći da nijesam imao gradiva, na kojemu da oslonim iztraživanja o nekim vrstam dubrovačkijeh novaca, o kojim još raspra traje, kako lani napomenuh. S kog uzroka lanjski poziv na rodoljubje Dubrovčana ne nagje odziva, to ne treba da kažem. Žalit mi je i ove godine da s nestašice nekijeh dotičnijeh knjiga nijesam mogao opisati neki mali broj srebrnijeh grčkijeh novaca, a nekoliko bakrenijeh zato, što ovoj radnji bi ograničen prostor. Što je bilo vrijednijeh rimskijeh novaca, sve sam točno probrao i opisao, dapače mnogi primjerci ne najbolje uzdržani našli su za sad mjesta u ovom opisu, dok se prigodno boljim ne zamijene. A tu prigodu želim iz svega srca našoj skromnoj zbirci.

Grčki Novci.

XX.

1. Lucania. Velia. (sada *Castellamare della Bruca)* Glava *Palas Athene* sa kacigom, na kojoj konjska strunja, i krilati kentaur. *Zadak.* Τελήτων.* Lav prema lijevoj proždire glavu vo-

---

* Zato što u tiskara nema izobila velikijeh grčkijeh slova, i što radi kratka vremena nije bilo moguće iste nabaviti, iz nužde napisi novaca grčkijeh, osim prvoga slova, naznačeni su malijem.

la. Pod lavom *Φ*; nad njim monogram t. j. četiri prva slova imena rukotvornika *Κλευδώρου*. Sr.

Teži 7, 4 gram. — Promjer 0,021 m.

2. Sicilia. Syracusae. (Siracusa). *Predak.* Glava Meduze. *Zadak.* Pliskavica ili zmija ? (Izglodan) Sr.

Teži 7, 5 gram. — Promjer 0,014 m.

3. Mœsia. Istrus. *Predak.* Dvije glave mladih i mužkih osoba, jedna okrenuta gori a druga doli. (Neki hoće da se ovo odnosi na dvoji iztok rijeke *Ister*, i da su ovo glave Dioskura, koji izmjenice živu na ovomu i u podzemnom svijetu). *Zadak.* *(Ι)στρι(ήνων).* Orao stojeć na pliskavici hoće da ju proždre; jest simbol grada položena na Pontus Euxinus. Na polju *Γ*. Sr.

Teži 5, 48 gram. — Promjer 0,016 m.

4. Thasus. Insula ad Thraciam. *Predak.* Silen na koljenima, drži u desnoj *cantharum*, a lijevom se je podbočio. *Zadak.* *Θασί(ων)* okolo jednog *diota*, a sve u *quadratum incusum.* (Okrnjen.) Sr.

Teži 0, 75 gram. — Promjer 0,013 m.

5. Macedonia. Philipus II. *Predak.* Mlada glava diademom prema desnoj. *Zadak.* *Φιλίπ(που).* Čovjek mlad, gô, na konju, prema desnoj. Pod konjem *N*. Sr.

Teži 2, 55 gram. — Promjer 0,013 m.

6. Macedonia. Philippus II. *Predak.* Glava bradata prema desnoj. *Zadak.* Čovjek gô, na konju, prema lijevoj, drži u desnici granu pome; pred konjem kolo. Sr.

Teži 14, 2 gram. — Promjer 0,025 m.

7. Macedonia. Alexander III Magnus. *Predak.* Glava Palas Athene prema desnoj; na kacigi uresenoj konjskom strunjom *sphinx.* *Zadak.* *Ἀλεξάνδρου.* Božica Nike *(Victoria)* prema lijevoj, drži u desno vijenac, a u lijevoj štap *trophea.* Sr.

Teži 4, 45 gram. — Promjer 0,018 m.

8. Macedonia. Alexander III Magnus. *Predak.* Glava Heraklaj golobrada, pokrivena kožom lava, prema desnoj. *Zadak.* *(Ἀ)λεξάνδρ(ου).* Zevs *Aëthophoros* sjedi na stolici prema lijevoj, lijevom se na-

slanja na štap, a na desnoj drži orla. Na polju ΣΙ; izpod stolice monogram ΞΚ. Sr.

Teži 4, 4 gram. — Promjer 0,019 m.

9 **Macedonia. Alexander III Magnus.** Sličan prednjemu, samo što na *Zatku* na polju je *KI*, a pod stolicom *N*. Sr.

Teži 8, 9 gram. — Promjer 0,017 m.

10. **Macedonia. Alexander III Magnus.** Sličan prednjemu, samo što na *Zatku* na polju je *K*, a pod stolicom Φ. Sr.

Teži 4, 1 gram. — Promjer 0,018 m.

11. **Macedonia. Alexander III Magnus.** Sličan prednjemu, samo što na *Zatku* na polju jest), a izpod stolice . Sr.

Teži 3. 95 gram. — Promjer 0,018 m.

12. **Macedonia. Alexander III Magnus.** Sličan prednjim, samo što je ponešto izglodan. Sr.

Teži 4, 9 gram. — Promjer 0,017 m.

13. **Macedonia. Alexander III Magnus.** Sličan prednjim, samo što je na *Zatku Βασιλέως*, a na polju Κ. Sr.

Teži 16, 6 gram. — Promjer 0,025 m.

14. **Macedonia. Lysimachus.** *Predak.* Glava mladog čovjeka rogata i diademom, (držana običajno za glavu Aleksandra sina Amona). *Zadak.* (*Βασιλέως*)*Λυσιμάχου*. Palas Athena sjedi prema lijevoj; u desnoj drži malu Nike *(Victoria)* kojoj je u ruci vijenac; na desnomu ramenu božice naslonjeno je koplje, a štit, na komu je glava lava, naslonjen je iza njezine stolice. Na polju tronoge. Sr.

Teži 4 gram. — Promjer 0,019 m.

15. **Thessalia. Larissa.** *Predak.* Glava Larise, kćeri Pelazga, sprijeda, malko okrenuta prema lijevoj, širokim vrpcem okolo letuće kose, naušnicami, i vrpcem okolo vrata. *Zadak.* *Λαρι*(*σαί*)*ω*(*ν*), četiri zadnja slova na okrajku. Konj pasući prema desnoj. Sr.

Teži 5, 85 gram. — Promjer 0,019 m.

16. **Acarnania. Metropolis.** *Predak.* Glava Palas Athene korintičkom kacigom, prama lijevoj. *Zadak.* Pegaz letući prema lijevoj. Sr.

Teži 8, 1 gram — Promjer 0,023 m.

17. B o e o t i a. T h e b a e. *Predak.* Štit beotički. *Zadak. Quadratum incusum* razdijeljeno na pet dijela. Sr.

Teži 6, 2 gram. — Promjer 0,016. m.

18. B o e o t i a. T h e b a e. *Predak.* Glava Indijskog Baka prema desnoj, vrpcem oko glave. *Zadak.* Pegaz leteći prama desnoj. Sr.

Teži 4 gram. — Promjer 0,018 m.

19. A t t i c a. A t h e n a e. *Predak.* Glava Palas Athene sa kacigom prema desnoj. *Zadak.* Ἀθε. Ćuk prema desnoj, okrenut sprijeda. Na polju grana masline i *C.* Sr.

Teži 16, 95 gram. — Promjer 0,022 m.

20. A t t i c a. A t h e n a e. *Predak.* Glava Palas Athene sa krunom. *Zadak.* Ἀθε. Ćuk prema desnoj, okrenut sprijeda; sve u četveroku-tu. Sr.

Teži 3, 18 gram. — Promjer 0,015 m.

21. A t t i c a. A t h e n a e. Veoma sličan br. 19, samo što je manji i na kute. Sr.

Teži 3, 95 gram. — Promjer 0,107 m.

22. A t t i c a. A t h e n a e. Napis i glava kao na prednjim, pokraj ćuka riba. Sr.

Teži 0; 68 gram. — Promjer 0,010 m.

23. I n s u l a e a d A t t i c a m. A e g i n a. *Predak.* Dvije pliskavice jedna na jednu, druga na drugu stranu. *Zadak. Quadratum incusum* u 5 dijela. Sr.

Teži 13 gram. — Promjer 0,021 m.

24. I n s u l a e a d A t t i c a m. A e g i n a. *Predak.* Žaba škornjača morska. *Zadak. Quadratum incusum* razdijeljeno na pet dijela Sr.

Teži 2, 9 gram. — Promjer 0,013 m.

25. I n s u l a e a d A t t i c a m. A e g i n a. *Predak.* Žaba škornjača zemaljska. *Zadak. Quadratum incusum* razdijeljeno na pet dijela, u kojim slova nečitljiva. Ovaj je *typus* sličan prednjemu, samo kasnije dobe. Sr.

Teži 2, 53 gram. — Promjer 0,017 m.

XXI.

1. **Achaia. Sicyon.** *Predak. Kymaira* koja ide prema lijevoj, dižući nogu desnu; izpod nję *Σι(κύων)* (stari oblik.) *Zadak.* Golubica božice *Venus* koja leti prema lijevoj. Sr.

Teži 2, 6 gram. — Promjer 0,019 m.

2. **Achaia. Sicyon.** Sličan prednjemu, samo što na *Zatku* pokraj golubice stoji *N*. Sr.

Teži 2, 25 gram. — Promjer 0,016 m.

3. **Peloponnesus. Corinthus.** *Predak.* Glava Palas Athene prema lijevoj u *quadratum incusum. Zadak.* Pegaz leteći prema lijevoj. Izpod njega Ϙ. Sr.

Teži 1. 7 gram. — Promjer 0,018 m.

4. **Peloponnesus. Corinthus.** Sličan prednjemu, no slabo uzdržan. Sr.

Teži 9, 4 gram. — Promjer. 0,019 m.

5. **Peloponnesus. Corinthus.** *Predak.* Glava Palas Athene sa naušnicam prema lijevoj; iza glave vijenac. *Zadak.* Pegaz leteći prema lijevoj; pod njim Ϙ Sr.

Teži 2, 4 gram. — Promjer 0,015 m.

6. **Peloponnesus. Corinthus.** *Predak.* Pegaz koracajući prema lijevoj; pod njim Ϙ. *Zadak.* Pegaz leteći prema lijevoj; pod njim Ϙ. Sr.

Teži 0, 7 gram. — Promjer 0,07 m.

7. **Arcadia.** *Predak.* Zevs Likejski *(Ζεὺς Λύκαιος)* sjedi na stolici, drži u desnoj orla koji hoće da poleti; u lijevoj štap. *Zadak.* (*Αρ*) *(καδικον)* Glava ženska u *quadratum incusum.*

Teži 2, 8 gram. — Promjer 0,015 m.

8. **Delus Insula.** *Predak.* Glava Apola ovjenčana lovorom, prema desnoj. *Zadak.* Lira. Na polju *(Α)Η.*

Teži 3, 5 gram. — Promjer 0,014 m.

9. Lydia. Tralles. *Mystiea cista* iz koja se vere zmija; sve u vijencu lovora i lišća loze. *Zadak.* Dvije zmije okovrljanih repova koje se dižu u vis, megju njima jedan nakit. Na polju *B.*

Teži 12, 1 gram. — Promjer 0,030 m.

10. Syria. Antiochus I Soter. *Predak.* Glava kralja golobrada, sa diademom, prema desnoj. *Zadak.* *Βασιλέως Ἀντιόχου.* Apol gô prema lijevoj, sjedi na *cortina*, pokrivenoj sa *pallium*; u desnici drži strijelu, a lijevom nazad primaknutom naslanja se na luk Pred njim , a iza njega . Sr.

Teži 16, 8 gram. — Promjer 0,030 m.

11. Syria. Antiochus I Soter. Sličan prednjemu, samo što na *Zatku* spreda je *A*, a iza *N*. Sr.

Teži 4, 2 gram. — Promjer 0,019 m.

12. Syria. Antiochus I Soter. Sličan prednjemu samo što na *Zatku* spreda je *A*, a iza (?) Sr.

Teži 4, 23 gram. — Promjer 0,019 m.

13. Aegyptus. Ptolomaeus II Philadelphus. *Predak.* Glava golobrada kralja sa diademom, prema desnoj. *Zadak.* *Βασιλέως Πτολεμαίου.* Orao na gromu prema lijevoj; spreda buzdovan Herakla. Na polju prema lijevoj *LI*; prema desnoj *ΠΑ*. Sr.

Teži 8, 55 gram. — Promjer 0,025 m.

Pazi. *Ovgje megju grčke uvrstena su dva Partijska Novca, zato što nose grčke napise.*

14. Parthia. Arsaces XXII, Vonones II. *Predak.* Glava kralja bradata, s tijarom, prema lijevoj. *Zadak* *Βασιλέως. Βασιλέων. Βολαγάτου. Δικαίου. Εὐεργέτου. Ἐπιφάνους. Φιλέλληνος.*

Teži 3, 6, gram. — Promjer 0,020 m.

15. Parthia. Arsaces XXVII, Volagases II. *Predak.* Glava kralja bradata, tijarom izkićenom, prema lijevoj. *Zadak.* *Βασιλέως. Βασιλέων. Ἀρσάκου. Βολαγάσου. Δικαίου. Ἐπιφάνους. Φιλέλληνος.* Sr.

Teži 4, 2 gram. — Promjer 0,019 m.

Rimski Novci.

XXXIII.

A. Obiteljski Rimski Novci.

1. **Obiteljski Rimski. Marcia.** *Predak.* Glava Apolona ovjenčana lovor-vijencem prema desnoj. *Zadak* (L)CENSOR (inus.) Marsyas gô, s mjehom na ramenima, diže desnu ruku, iza njega stup, na komu mali kip. Sr.

Teži 2, 82 gram. — Promjer 0,016 m.

2. **Obiteljski Rimski. Rubria.** *Predak.* DOS (senus) Glava Junone sa privjesom, maramom i štapom. *Zadak.* L. RVBRI (us). *Tensa* uz koju zapregnuta četiri konja, na njoj orao. (Ovaj dinar može se po svoj prilici pripisati Luciju Rubriju Došenu Senatoru, koji god. 705 prista uz stranku Pompeja, a zatim se preda Cezaru. Biće bio *triumvir monetalis* odmah iza god. 680.) Sr.

Teži 3, 7 gram. — Promjer 0.017 m.

3. **Obiteljski Rimski. Junia.** *Predak.* BRVTVS. Glava gola i golobrada prema desnoj, Marka Junija Bruta, prvog konzula god. 245. *Zadak.* (A) HALA. Glava gola i golobrada prema desnoj K. Servilija Strukta Ahale, (koji kao *magister equitum* Diktatora Cincinata, dade ubiti Spurija Maelija, koji težijaše za kraljevstvom. Ovaj dinar bi bez dvojbe kovan od M. Bruta urotnika, koji će bit bio *triumvir monetalis* okolo god 696 a. U. C.) Sr.

Teži 3, 7 gram. — Promjer 0,018 m.

4. **Obiteljski rimski. Tituria. Sabinus.** *Predak.* SABIN (us). Glava kralja Tacija prema desnoj. *Zadak.* L(ucius) TITVR (ius). *Victoria* u dvokolici drži u lijevoj uzde, a u desnoj vijenac. Odnaša na sabinsku lozu Titurija. (Dinar srebrni kovan megju 665 - 670 a. U. C.)

Teži 3, 5 gram. — Promjer 0,020 m.

B. Carski rimski i aleksandrinski novci.

5. **Carski rimski. C. J. Caesar.** *Predak.* Glava božice *Venus* sa diademom, prema desnoj. *Zadak.* CAESAR. *Aeneas* noseći otca Anhizu i *Palladium* Sr.

Teži 3, 8 gram. — Promjer 0,017 m.

6. **Carski Rimski. C. J. Caesar.** *Predak.* Glava božice *Venus* sa diademom, prema desnoj; iza nje *Cupido. Zadak.* Trofej' uz dva štita i dvije galičke trublje; na lijevoj žena sjedeća koja plače, na desnoj rob gô na zemlji, rukama naopako. Sr.

Teži 3, 4 gram. — Promjer 0,020 m.

7. **Carski rimski C. Jul. Octav. Caesar Augustus.** *Predak.* AVGVSTVS TRIBVNIC. POTEST. u hrastovu vijencu. *Zadak.* T. CRISPINVS SVLPICIAN. IIIVIR A. A. F. F. Na polju S. C. Mjed (2 *francs.* po Cohenu).*

Teži 9, 3 gram. — Promjer 0,025 m.

8. **Carski Aleksandrinski. Tiberius Claudius Nero i C. Jul. Oct Caes. Augustus.** *Predak.* *Τιβέριος Καίσαρ Σέβαστος* L A Z Glava Tiberija ovjenčana lovor - vijencem prema desnoj. *Zadak.* *Θέος Σέβαστος.* Glava Avgusta, zračnom krunom prema desnoj. Sr.

Teži 11, 7 gram. — Promjer. 0,026 m.

9. **Carski Rimski. Tib. Claudius (I) Drusus.** *Predak.* TI. CLAVDIVS CAESAR AVG. P. M. TR. P. IMP. Gola glava Klavdija prema lijevoj. *Zadak.* LIBERTAS AVGVSTA S. C. *Libertas* licem u oči, prema desnoj, drži kapu. Bakr.

Teži 8, 6 gram. — Promjer 0,028 m.

10. **Carski Aleksandrinski. Luc. Domitius Cl. Nero.** *Predak* *Νέρο. Κλαν. Καισ. Σέβ. Γερ. Αὐ.* Poprsje Nerona, krunom zračnom

---

* Naveo sam po Cohen-u (Description historique des monnaies Romaines communément appellées médailles impériales (Paris 1859 - 68)) cijenu nekih novaca namjerom da služi naputkom pri prigodnom sticanju novijeh. Cijena je po Cohen-u dakako najviša što se može ponuditi, i obzirom na sasviem dobro uzdržane novce.

na glavi, i *aegidom*, prema lijevoj; pred njim L IA *Zadak.* *Ἥρα Ἀργεία.* Poprsje Junone sa diademom i privjesom prema desnoj. Bakr.

Teži 13, 2 gram — Promjer 0,026 m.

11. Carski Rimski. Luc. Domitius Cl. Nero. *Predak.* NERO CAESAR AVG. GERM. IMP. Glava zračnom krunom prema desnoj. Zadak. PACE P. R. VBIQ. PARTA IANVM CLVSIT S. C. Hram Jana zatvoren; vrata su prema desnoj. Bakr.

Teži 8, 6 gram. — Promjer 0,027 m.

12. Carski Rimski. Domitianus. *Predak.* IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XIII (CENS. PER. P. P.) Glava ovjenčana lovor - vijencem prema desnoj. *Zadak.* MONETA AVGVST. S. C. *Moneta* stojeća prema lijevoj, drži mjerila i obilnicu. Bakr.

Teži 10, 5 gram. — Promjer 0,028 m.

13. Carski Rimski. M. Cocceius Nerva. *Predak* IMP. NERVA CAES. AVG. P. M. Tr. P. COS. II. Glava ovjenčana lovor - vijencem prema desnoj. *Zadak.* FORTVNA AVGVST. S. C. *Fortuna* obrnuta prema lijevoj, drži kormilo i obilnicu. Bakr.

Teži 8, 3 gram. — Promjer 0,028 m.

14. Carski Rimski. Titus Aelius Hadrianus Antoninus Pius. *Predak.* ANTONINVS PIVS AVG. BRIT. Glava ovjenčana lovor - vijencem prema desnoj. *Zadak.* PROFECTIO AVG. Antonin u vojničkom odijelu, stojeći prema desnoj drži koplje, iza njega dva vojnička stijega. Sr. (C. 10 *francs.*)

Teži 3. 8 gram. — Promjer 0,020 m.

15. Carski Rimski. Titus Aelius Hadrianus Antoninus Pius. *Predak.* ANTONINVS AVG. PIVS P. P. (TR. P. COS. III.) Glava ovjenčana lovor-vijencem prema desnoj. *Zadak.* (REX) QVADIS DATVS. Antonin obrnut na lijevu pruža ruku kralju Kvada (god. 140 - 143 p. Kr.) Bakr. (C. 100 *francs).*

Teži 24, 7 gram. — Promjer 0,032 m.

16. Carski Rimski. Titus Aelius Hadrianus Antoninus Pius. *Predak.* ANTONINVS AVG. PIVS P. P. TR. P. COS. IIII.

Glava ovjenčana lovorom prema desnoj. *Zadak.* S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI S. C. u hrastovu vijencu (Kovan god. 145 po Kr.) Bakr. (C. 4 *francs).*

Teži 8. 1 gram. — Promjer 0,027 m.

17. Carski Rimski. Annia Galeria Faustina. *Predak.* DIVA AVGVSTA FAVSTINA. Njezino poprsje prema desnoj. *Zadak.* AETERNITAS S. C. *Aeternitas* ili *Providentia* diademom na glavi, prema lijevoj, drži štap i kruglu zemaljsku. Mjed.

Teži 12, 3 gram. — Promjer 0,027 m.

18. Carski Rimski. L. M. Ael. Aur. Commodus Ant. *Predak.* L. AVREL. COMMODVS AVG. Glava golobrada, ovjenčana lovorom, prema desnoj. *Zadak.* TR. P. IIII. IMP. III. COS. II. P. P. *Fortuna* sjedeća prema lijevoj, drži kormilo i obilnicu; pod stolicom kolo (Kovan god. 179 po Kr.) Sr.

Teži 2, 6 gram. — Promjer 0,017 m.

19. Carski Rimski. C. Jul. Verus Maximus. *Predak.* MAXIMVS CAES. GERM. Poprsje prema desnoj, sa glavom golobradom. *Zadak.* PRINCIPI IVVENTVTIS. S. C. *Maximus* stojeći obrnut na lijevu, drži šipku i koplje poprijeko; iza njega dva vojnička stijega. Mjed. (C. 10 *francs*).

Teži 19, 6 gram. — Promjer. 0,030 m

20. Carski Rimski. M. A. Gordianus. *Predak.* IMP. CAES. M. ANT. GORDIANVS AVG. Poprsje glavom ovjenčanom lovorom, prema desnoj. *Zadak.* P. M. TR. P. II. COS. P. P. *Victoria* koja ide prema lijevoj, drži vijenac. Sr.

Teži 3. 8 gram. — Promjer 0,023 m.

21. Carski Rimski. M. Jul. Philippus I. *Predak.* IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Poprsje glavom ovjenčanom lovorom, prema desnoj. *Zadak.* (AN) NON (A) AVGG. S. C. *Abundantia* stojeća prema lijevoj, drži rukovet klasova i obilnicu; do nogu joj šinik. Mjed.

Teži 17, 7 gram. — Promjer 0,028 m.

22. Carski Rimski. M. Otacilla Severa. *Predak,* (M) HOT (acilla Severa Augusta). Poprsje diademom na glavi prema desnoj.

Zadak. (— —) AVG. *Abundantia* sa obilnicom, do nogu joj kormilo. Bakr.

Teži 2, 4 gram. — Promjer 0.020 m.

23. Carski rimski. P. Lic. Gallienus. *Predak*. GALLIENVS AVG. Poprsje zračastom krunom na glavi, prema desnoj. *Zadak*. LAETIT (IA) (AV) G. *Laetitia* prema lijevoj, drži vijenac i kormilo. Bakr.

Teži 2, 4 gram. — Promjer 0,020 m.

24. Carski Rimski. P. Lic. Gallienus. *Predak*. GALLIENVŠ AVG. Glava sa zračastom krunom, prema desnoj. *Zadak*. (— —) Čovjek gô naslanja se na koplje. Bakr.

Teži 3, 1 gram. — Promjer. 0,021 m.

25. Carski Rimski. P. Lic. Gallienus. *Predak*. GALLIENVS AVG. Glava sa zračastom krunom, prema desnoj. *Zadak*. (PAX AVGVSTI) *Pax* koracajući prema lijevoj drži grančicu masline i štap poprijeko. (Okrnjen i slabo uzdržan) Bakr.

Teži 1. 3 gram. — Promjer 0,021 m.

XXXIV.

1. Carski Aleksandrinski. P. Lic. Gallienus. *Predak*. *AYT. K. П. ΛΙΚ. ΓΑΛΛΙΗΝΟC CEB.* Glava ovjenčana lovorom prama desnoj. *Zadak*. $\frac{I}{L}A$ Orao stojeći prema lijevoj, glavom prema desnoj, drži u kljunu vijenac ; iza njega grana pome. Bakr.

Teži 9, 2 gram. — Promjer 0,022 m.

2. Carski Rimski. L. Cl. Dom. Aurelianus. *Predak*. IMP. C. AVRELIANVS AVG. Poprsje prema desnoj sa zračastom krunom i sa oklopom. *Zadak*. SO (LI INVICTO). *Sol* sa zračastom krunom, na po gô, prema lijevoj; diže desnicu u kojoj drži kruglu zemaljsku; do nogu mu dva roba sjedeća, rukama naopako. Mjed.

Teži 3, 4 gram. — Promjer 0,022 m.

3. **Carski Rimski.** L. Cl. Dom. **Aurelianus.** *Predak.* IMP. AVRELIANVS AVG. Poprsje prema desnoj sa zračastom krunom. *Zadak.* PAX AVGVSTI. *Pax* prema lijevoj, drži granu masline i štap poprijeko. Na polju zvijezda i T. Bakr.

Teži 2, 9 gram = Promjer 0,021 m.

4. **Carski Rimski.** L. Cl. Dom. **Aurelianus.** *Predak.* IMP. AVRELIANVS AVG. Poprsje prema desnoj sa zračastom krunom i oklopom. *Zadak.* RESTITVT. O (rientis). Žena prema desnoj pruža vijenac Avrelijanu, prema njoj stojećemu, ovjenčanu lovorom, u vojničkom odijelu i držećemu koplje. Bakr.

Teži 4, 5 gram. — Promjer 0,023 m.

5. **Carski Rimski.** L. Cl. Dom. **Aurelianus.** *Predak.* IMP. C. AVRELIANVS AVG. Poprsje prema desnoj. *Zadak.* RESTITVTOR OR (bis). Žena prema desnoj, pruža vijenac Avrelijanu, ovjenčanu lovorom, u vojničkom odijelu i držećemu koplje. Bakr.

Teži 3, 3 gram. — Promjer 0,022 m.

6. **Carski Rimski.** L. Cl. Dom. **Aurelianus.** *Predak.* IMP. AVRELIANVS AVG. Poprsje prema desnoj sa zračastom krunom. *Zadak.* RESTITVTOR EXERCITI. *Roma* sa kacigom, stojeća prema desnoj i Avrelijan stojeć, prema lijevoj, u vojničkom odijelu; svaki drži koplje i skupa drže kruglu zemaljsku. Bakr. (C. 3 *francs*).

Teži 3, 9 gram. — Promjer 0,022. m.

7. **Carski Aleksandrinski.** L. Cl. Dom. **Aurelianus.** *Predak.* *Α. ΚΑ. ΔΟΜ. ΑΥΡΗΛΙΑΝΟϹ ϹΕΒ.* Poprsje prema desnoj glavom ovjenčanom lovorom. *Zadak* ЄΤΟΥϹ Є. Orao stojeći prema lijevoj, gleda na desnu i drži vijenac u kljunu. Bakr.

Teži 10, 3 gram. — Promjer 0,023 m.

8. **Carski Alexandrinski.** C. M. Cl. **Tacitus.** *Predak.* *ΑΥ. ΚΑ. ΤΑΚΙΤΟϹ ϹΕΒ.* Poprsje, ovjenčano lovorom, carskim plaštom *(paludamentum)* prema desnoj, *Zadak.* ЄΤΟΥϹ *Α.* *Justitia* stojeća, licem u oči, drži u lijevoj mjerila, a u desnoj obilnicu. Bakr.

Teži 7, 6 gram. — Promjer 0,020 m.

9. **Carski Rimski.** M. Aur. **Probus.** *Predak.* IMP. C. M. AVR. PROBVS P. F. Poprsje prema lijevoj sa zračastom krunom na gla-

vi, su oklopom, kopljem i štitom. *Zadak.* CONCORDIA MILIT. *Probus* prema desnoj pruža ruku *Concordiji* stojećoj licem prema njemu. Bakr.

Teži 4, 8 gram. — Promjer 0,022 m.

10. Carski Alexandrinski. M. Aur. Probus. *Predak. A. K. M. AYP. ΠΡΟΒΟC CEB.* Glava ovjenčana lovorom, prema desnoj. *Zadak. Fortuna* stojeća, obrnuta glavom prema lijevoj, desnom drži kormilo, a u lijevoj obilnicu. Na polju L Γ Bakr.

Teži 8 gram. — Promjer 0,020 m.

11. Carski Alexandrinski. Sličan prednjemu samo što na *Zatku* stoji orao prema desnoj, držeći u kljunu vijenac. Na polju *L. Γ.* Bakr.

Teži 8, 4 gram. — Promjer 0,020 m.

12. Carski Rimski. M. Aur. Carus. *Predak* IMP. C. M. AVR. CARVS P. F. AVG. Poprsje prema desnoj, sa carskim plaštom. *Zadak.* VIRTVS AVG (GG). *Carus* i *Carinus* u vojničkom odijelu, jedan prema drugomu, drže skupa kruglu zemaljsku, na kojoj je *Victoria.* Onaj prema lijevoj drži štap, a onaj prema desnoj naslonja se na dugo koplje. Nad *Victorijom* zvijezda; na polju A. Bakr. (C. 3 *francs*).

Teži 4 gram. — Promjer 0,022 m.

13. Carski Rimski. M. Aur. Carus. *Predak.* DIVO CARO. Glava prema desnoj, sa zračastom krunom. *Zadak.* CONSECRATIO. Orao zatvorenim krilima, stojeći prema, glavom na lijevu. (Novac kovan po njegovoj smrti.) Bakr. (C. 1 *franc.*)

Teži 2, 9 gram. — Promjer 0,024 m.

14. Carski Rimski. M. Aur. Carinus. *Predak.* M. AVR. CARINVS NOB. CAES. Poprsje prema desnoj, sa zračastom krunom na glavi, i sa carskim plaštom (*paludamentum*). *Zadak.* CLEMENTIA TE(MP.) *Carinus* u vojničkom odijelu, obrnut na lijevu, prima kruglu zemaljsku, na kojoj je *Victoria*, iz ruku Zevsa, koji stoji gô prema njemu, sa plaštom na lijevom ramenu i drži štap. Na polju S. (Okrnjen) Bakr. (C. 1 *franc.*)

Teži 4. 3 gram. — Promjer 0,022 m.

15. Carski Rimski. C. Val. Diocletianus. *Predak.* IMP. C. C. VAL. DIOCLETIANVS AVG. Poprsje prema desnoj, sa zračastom krunom na glavi, i carskim plaštem *(paludamentum). Zadak.* CONCORDIA MILITVM. *Diocletianus* prema desnoj u vojničkom odijelu, sa štapom, prima kruglu zemaljsku, na kojoj je *Victoria*, iz ruku Zevsa, koji stoji gô prema njemu, sa plaštom na lijevom ramenu i naslanja se na koplje. Na polju *Γ*. Bakr. (C. 10 *francs*).

Teži 3, 2 gram. — Promjer 0,022 m,

16. Carski Aleksandrinski. C. Val. Diocletianus. *Predak. A. K. K. YA. ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟC CEB.* Glava D. ovjenčana lovorom, prema desnoj. *Zadak. Fortuna* stojeća, glavom prema lijevoj, drži desnom kormilo, a u lijevoj obilnicu. Na polju ЄTOYC *Γ*, i zvijezda. Bakr.

Teži 8, 1 gram. — Promjer 0,018 m.

17. Carski Rimski. M. Aur. Val. Maximianus (Hercules) *Predak.* IMP. C. MAXIMIANVS P. F. AVG. Poprsje prema desnoj, glavom ovjenčanom lovorom i carskim plaštom *(paludamentum) Zadak.* GENIO POPVLI ROMANI. *Genius* sa šinikom na glavi, obrnut prema lijevoj, na po gô, drži žrtvenicu i obilnicu. Bakr.

Teži 10, 3 gram. — Promjer 0,028 m.

18. Carski Rimski. M. Aur. Val. Maximianus (Hercules) *Predak.* MAXIMIANVS NOB. CAES. Glava ovjenčana lovorom prema desnoj. *Zadak.* SACRA MONETA AVGG. ET CAESS. NOSTR. *Moneta* prema lijevoj drži mjerila i obilnicu. Bakr.

Teži 9, 9 gram. — Promjer 0,029. m.

19. Carski Rimski. L. Domitius Domitianus. *Predak.* IMP. C. L. DOMITIVS DOMITIANVS AVG. Glava ovjenčana lovorom, prema desnoj. *Zadak.* GENIO POPVLI ROMANI. *Genius* prema lijevoj na po gô, sa šinikom na glavi, drži žrtvenicu i obilnicu; do nogu mu orao; na polju *Γ*. Na okrajku ALE. Bakr.

Ovaj L. D. Domitianus, koji sudeći po onomu Γ na polju, mora da je kraljevao najmanje tri godine, življaše po svoj prilici za doba Cara Dukljana, što se uvigja osobito iz kalupa i kova novca. Vještak starina

Ch. Lenormant tvrdi da ovaj **Domitianus** nije drugi nego **Achilleus**, zapovjednik legijà u Egiptu pod Dukljanom, koji god. 292 prozva se Carem u Aleksandriji. Svladan od Dukljana, bi žestokom smrću umoren. Svakako **lis sub iudice est. Cohen** bilježi vrijednost ovoga novca sa 100 francs. Naš je prilično dobro uzdržan.

Teži 8, 2 gram. — Promjer 0,026 m

20. Carski Rimski. Fl. Val. Constantius (I. Chlorus) *Predak.* IMP. C. FL. VAL. CONSTANTIVS P. F. AVG. Glava ovjenčana lovorom, prema desnoj. *Zadak.* GENIO POPVLI ROMANI. *Genius* stojeći prema, gleda na lijevu, sa šinikom na glavi, na po gô, drži žrtvenicu i obilnicu. Bakr.

Teži 9, 7 gram. — Promjer 0,028 m.

21. Carski Rimski. Fl. Val. Licinianus Licinius. *Predak.* IMP. LIC. LICINIVS P. F. AVG. Glava ovjenčana lovorom, prema desnoj. *Zadak.* IOVI CONSERVATORI. Zevs gô, stojeći prema, glavom na lijevu, sa plaštom na lijevom ramenu, drži kruglu zemaljsku, na kojoj *Victoria*, i štap. Do nogu mu na lijevoj strani orao, koji u kljunu drži vijenac. Bakr.

Teži 3, 1 gram. — Promjer 0,023 m.

22. Carski Rimski. Fl. Val. Constantinus (I. Magnus.) *Predak.* CONSTANTINVS AVG. Glava ovjenčana lovorom, prema desnoj. *Zadak.* PROVIDENTIAE AVGG. Vrata tabora, nad kojim dva turnjića, povrh zvijezda. Bakr.

Teži 3 gram. — Promjer 0,019 m.

23. Carski Rimski. Fl. Val. Constantinus (I. Magnus). Sličan prednjemu. Bakr.

Teži 3 gram. — Promjer 0,019 m.

24. Carski Rimski. Fl. Val. Constantinus (I. Magnus.) *Predak.* CONSTANTINVS MAX. AVG. Glava sa diademom i dragim kamenčićima, prema desnoj. *Zadak.* GLORIA EXERCITVS. Dva vojnika sa kopljem i štitom, megju njima dva vojnička stijega. Bakr

Teži 2, 6. gram. — Promjer 0,020 m.

25. Sličan prednjemu. Bakr.

Teži 2, 6 gram. — Promjer. 0,018 m.

2

XXXV.

1. Sličan prednjim, samo što na *Zatku* jest jedan stijeg. Bakr.

Teži 1, 5 gram. — Promjer 0,015 m.

2. Carski Rimski. Fl. Val. Constantinus (I. Magnus.) *Predak* CONSTANTINVS P. F. AVG. Poprsje sa diademom na glavi, prema desnoj, i carskim plaštom. *Zadak*. GLORIA EXERCITVS. Dva vojnika sa kopljem i štitom; megju njima vojnički stijeg, na vrhu koga svileni sag, na komu je vijenac. Bakr. (9 Primjeraka, svi malne isto teže i istog su promjera).

Teži 2 gram. — Promjer 0,017 m.

3. Carski Rimski. Fl. Val. Constantinus (I. Magnus) *Predak*. CONSTANTINVS AVG. Glava diademom, prema desnoj. *Zadak*. VICTORIAE LAET. PRINC. PERP. Dvije *Victoriae* naslanjaju štit na žrtvenik, na komu je pisano VOT. P. P. Bakr.

Teži 2, 4 gram. — Promjer 0,018 m.

4. Carski Rimski. Fl. Val. Constantinus (I. Magnus.) *Predak*. D. N. CONSTANTINVS P. F. AVG. Glava Konstantina pokrivena koprenom, prema desnoj. *Zadak*. Žena na kolima, uz koja upregnuta četiri konja, pruža ruku ruci u aëru. Bakr. (2 Primjerka)

Teži 1, 5. gram. — Promjer 0,015 m.

5. Carski Rimski. Fl. Val. Constantinus (I. Magnus) Roma. *Predak*. VRBS ROMA. Glava kacigom prema lijevoj. *Zadak*. Vučica prema lijevoj, dojeća Romula i Rema; povrh dvije zvijezde. Bakr. (5 Primjeraka, malne isto teže i istog su promjera).

Teži 2, 5 gram. — Promjer 0,018 m.

6. Carski Rimski. Fl. Val. Constantinus (I. Magnus) Constantinopolis. *Predak*. CONSTANTINOPOLIS. Glava prema lijevoj, kacigom i kopljem. *Zadak*. *Victoria* na brodu, koraca prema lijevoj, drži koplje i štit. Bakr. (6 Primjeraka, malne isto teže i istog su promjera).

Teži 2, 5 gram. — Promjer 0,018.

7. **Carski Rimski. Fl. Val. Constantinus (I. Magnus)** *Predak* kao Br. 4. *Zadak* kao br. 2. *Bakr.*

Teži 1, 6 gram. — Promjer 0,017 m.

8. **Carski Rimski Fl. Val. Constantinus (I. Magnus)** *Predak* kao br. 5. *Zadak.* kao br. 2. Bakr.

Teži 2 gram — Promjer 0,016 m.

9. **Carski Rimski. Fl. Julius Crispus.** *Predak.* D. N. FL. IVL. CRISPVS NOB. CAES. Poprsje prema desnoj, glavom ovjenčanom lovorom. *Zadak.* IOVI CONSERVATORI. Zevs gô, stojeći prema lijevoj, sa plaštem na lijevom ramenu, drži kruglu zemaljsku, na kojoj je *Victoria*, i naslanja se na štap. Do nogu mu orao, koji drži u kljunu vijenac; na desnoj sjedi rob, rukama naopako. Bakr.

Teži 2, 1 gram. — Promjer 0,021 m.

10. **Carski Rimski. Fl. Cl. Jul. Constantinus (II. Junior.)** *Predak.* FL. IVL. CONSTANTINVS NOB. CAES. Poprsje, diademom i oklopom. *Zadak.* kao br. 2. Bakr. (2 Primjerka).

Teži 2, 5 gram. — Promjer 0,018 m.

11. **Carski Rimski. Fl. Cl. Jul. Constantinus (II. Junior)** *Predak.* CONSTANTINVS IVN. NOB. C. Od ostaloga kao br. 10. Bakr.

Teži 2, 2 gram. — Promjer 0,018 m.

12. **Carski Rimski. Fl. Jul. Constans.** *Predak* CONSTANS P. F. AVG. Poprsje diademom, prema desnoj. *Zadak.* kao br. 2. (4 Primjerka.) Bakr.

Teži 1, 9 gram. — Promjer 0,017 m.

13. **Carski Rimski. Fl. Jul. Constans** *Predak.* D. N. CONSTANS P. F. AVG. Od ostaloga kao br. 12. Bakr.

Teži 1, 9 gram. — Promjer 0,017 m.

14. **Carski Rimski. Fl. Jul. Val. Constantius (II).** *Predak.* D. N. CONSTANTIVS NOB. C. Poprsje diademom, prema desnoj. *Zadak.* kao br. 2. Bakr. (3 Primjerka).

Teži 1, 5 gram, — Promjer 0,016 m.

15. Carski Rimski. Fl. Jul. Val. Constantius (II) *Predak.* D. N. CONSTANTIVS P. F. AVG. Poprsje prema desnoj. *Zadak* kao br. 2. (6 Primjeraka) Bakr.

Teži 1, 5 gram, — Promjer 0,018 m.

16. Carski Rimski. Fl. Valentinianus (I) *Predak.* D. N. VALENTINIANVS P. F. AVG. Poprsje, sa diademom na glavi, prama desnoj. *Zadak.* GLORIA ROMANORVM. Valentinijan stojeći prema desnoj, u vojničkom odijelu, glavom nazad obrnutom, postavlja ruku na glavu roba, sjedećega na zemlji; u lijevoj drži *labarum.* Bakr.

Teži 2, 8 gram. — Promjer 0,018 m.

17. Carski Rimski. Fl. Gratianus. *Predak.* D. N. GRATIANVS P. F. AVG. Poprsje Gr. sa diademom na glavi, prema desnoj, sa oklopom i carskim plaštem. *Zadak.* REPARATIO REIPVB. Gr. sa diademom i u vojničkom odijelu, stojeći prema, glavom na lijevu, diže sa zemlje ženu, kojoj je na glavi turnjena kruna *(corona muralis.)* U lijevoj drži kruglu zemaljsku, na kojoj je *Victoria.* Bakr. (C. 10 *francs.*)

Teži 5, 2 gram. — Promjer 0.024 m.

18. Carski Rimski. Fl. Theodosius (I) *Predak.* D. N. THEODOSIVŠ P. F. AVG. Poprsje Th. prema desnoj, na glavi kaciga ovjenčana i diademom, iza ramena koplje. *Zadak.* GLORIA ROMANORVM. Th. sa kacigom i u vojničkom odijelu koraca prema lijevoj na brodu, i diže desnu ruku. *Victoria* sjedi i drži kormilo. Bakr. (C. 3 *francs*).

Teži 6, 5 gram. — Promjer. 0,023

19. Carski Rimski. Fl. Theodosius. (I). *Predak.* D. N. THEODOSIVS. Poprsje sa diademom na glavi, prema desnoj. *Zadak.* GLORIA ROMANORVM. Car u vojničkom odijelu na konju, prema lijevoj, diže desnu ruku. Bakr. (C. 3 *francs).*

Teži 1, 6 gram — Promjer, 0,017 m.

20. Carski Rimski. Fl. Theodosius (I). *Predak.* D. N. THEODOSIVS P. F. AVG. Poprsje na desnu, diademom i carskim plaštem. *Zadak.* GLORIA ROMANORVM. Car u vojničkom odijelu i diade-

mom, stojeć prema, glavom na desnu, drži *labarum*, i kruglu zemaljsku. Bakr.

Teži 4, 1 gram, — Promjer, 0,020 m.

XLV.

Bizantinski Novci.

1. Carski Bizantinski. Iustinus Thrax (I) *Predak.* D. N. IVSTINVS P. P. AVG. Poprsje J. prema, sa vrstom osobitom kacige, drži u lijevoj kruglu zemaljsku, na kojoj *Victoria*, koja mu pruža vijenac; u desnoj štit na komu je urezan konjanik. *Zadak.* VICTORIA AVGGG. G. Ženska osoba u *stola* i kacigom na glavi, sjedi prema, drži u lijevoj koplje, a u desnoj kruglu zemaljsku, na kojoj je krst. Zl.

Teži 4. 12 gram, — Promjer 0,021 m,

F. Bulić.

B.

Još jedan pokušaj o našoj narodnoj metrici.

U ovoj raspravici naša je namjera pokazati zakone, kojih mislimo da se naš prosti narod drži u slaganju svojih pjesama; za tu svrhu cijenili smo, da nam je dosta proučiti prvu knjigu Vukove zbirke, u kojoj doduše ima široko i obilato polje za ovakovo pabirčenje. Nećemo se obzirati na književne pokušaje u toj struci; za neke od ovih, spovijedamo odmah, da ih (možda sa svoje nesposobnosti) ni po što ne razumijemo: tako, na primjer, od ova dva stiha:

Savladat znade zmijski skot
I pogledom ukrotit jednim

Za prvi sumnjamo da može biti jambički četverostopak, ali drugi, vrti prevrći, ne znamo što je, može biti da je pisan samo za čakavce ili za kekavce. Ima i u teorijama, koje su se doslije razdale o metrici, drugijeh stvari koje (opet velimo: možda sa svoje nesposobnosti) mi ne umijemo shvatiti. Tako gosp. A. Šenoa u uvodu k *Antologiji pjesničtva hrvatskoga i srbskoga* na strani XXII kaže da su stihovi rastući ili jambski (kao *Hladovit pogled poput krhka leda*) *najspretniji* za dramatiku. Može biti da je gosp. Š. ovako sudio po tomu što su Grci našli, da jambički stih, kaonoti onaj koji se manje odalečuje od prozaičkog izgovora, najbolji je za dramu; ali taj sam razlog u našemu jeziku doveo bi nas posve na protivan zaključak, jer se svakako kod nas jambički stih mnogo više odlikuje od prozaičkog izgovora, nego ikakav narodni metar. Dubrovčani, a osobito Gundulić, da su ikako mislili da mogu, bili bi uveli u našu poeziju talijanski *endekasilab* u kojemu jambički metar vlada; ali spoznavši da je protivan općemu akcentu našega jezi-

ka, nijesu ga primili ni u epičku poeziju, nego su se držali narodnih stihova. No opet može biti, da ono nije drugo nego štamparska pogreška i da treba čitati *najnespretniji*.

---

1. *Poezija* ili *pjesništvo* može se donekle tumačiti, da je ona umjetnost po kojoj nekim osobitim zakonima rede se riječi tako da po njihovu zvuku postaje neki red veće ili manje ugodan uhu. Ova umjetnost kod kojega se god naroda po sebi razvila, bilo je to svagda usporedno s muzikom: uprav nemamo ni promisliti, da bi čovjek izmislio stih, da ga nije htio pjevati. Znam da gore izrečena oznaka pjesništva nije dostatna (zato smo je i ograničili riječi *donekle*); jer riječi spjevane, osim reda i, da tako rečem, vanjskoga oblika, imaju svoju unutrnju vrednost i značenje; a i ovo se razlikuje od običnoga *(prozaičkoga)* govora po tomu što pjesnik (to jest, barem kod proste narodne poezije, *pjevač*) pod uplivom muzike, one umjetnosti koja neposredno djela na naše živce, zanesen i ushićen traži misli i izreke uzvišenije. Mi se nećemo sad baviti o unutrnjoj vrednosti kod poezije, no samo o njenom vanjskom obliku kod našega naroda, o zakonima i pravilima po kojima se rede riječi da postane neka poetična cjelina, koja i samo izgovorena može biti našemu uhu ugodna, ali je uprav, barem isprva, izmišljena bila za pjevanje.
2. Znanost o ovim zakonima i pravilima jest *metrika*. U tijesnom savezu s muzikom, metrika se od nje razlikuje što ne pazi na visinu i nizinu glasova *(notâ)* a slaže se s muzikom u *ritmu*, t. j. u tome što se, kao melodija kod muzike, daje dijeliti na opredijeljene jednako duge česti, kod kojih je po osobitom zakonu naznačen naglasak (akcenat, *ictus)*. Na dvije stvari dakle treba paziti kod ritma, na jednako trajanje čestî, iz kojih se sastoji poetična (ili muzikalna) cjelina, i na akcenat ovijeh pojedinijeh česti.
3. Najmanja je čest, na koju se ima obzira kod poezije, i koja odgovara pojedinim notama u muzici, *slovka*. Premda se u našemu jeziku razlikuju slovke duge od kratkijeh, možebiti nista manje nego je to bivalo u grčkom i latinskomu, ipak se naš narod na tu duži-

nu u poeziji ni po što ne obzire, te često hoće da mu i kratka slovka traje koliko dvije, bile duge ili kratke.

4. Od jedne, dvije ili tri slovke postaje *stopa*, i odgovara u muzici tiparu *(mensura*, tal. *battuta*, fr. *mesure*, njem. *Takt)*.

Kod stopa su glavni zakoni: 1.i da sve stope, bile od jedne, od dvije, od tri slovke jednako traju u izgovaranju ili u pjevanju; 2.i da je akcenat na prvoj slovci od svake stope.

5. Za više rasjašnjenje ovijeh dvaju pravila razglobimo ovaj stih:

Ustani gore, Milane.

Ako izgovorimo kako treba ovaj stih, lako ćemo naći: 1.o da se daje dijeliti na četiri česti, svaka od kojih (kako četiri tipara u muzici) jednako traje, premda se prva od njih *ustani* sastoji iz tri slovke, druga *gore* i treća *Mila-* iz dvije, a četvrta *ne* iz jedne cigle slovke; 2.o da se kod svake od ovijeh česti prva slovka (dakle slovke *u*, *go*. *mi*, *ne*,) izgovara jačim glasom nego ostale, te se baš u ovom jačemu izgovaranju i sastoji metrički akcenat. Dakle je ovaj stih sačinjen od četiri stope, t. j. od jedne troslovke, od dvije dvoslovke, od jedne jednoslovke, i to se daje grafički ovako naznačiti:

ústani | góre | Míla | né

6. Osim slovaka ima kod stope još neki faktor, *odmor (pausa)*; kod ovoga glas počiva onoliko dugo, koliko bi cijela stopa trajala. Na pr. ako kod ova dva stiha

Ovaj | domov | dar
Velji | Božji | dar

odmah kad svršimo prvi, stanemo izgovarati drugi, neće biti tako milo uhu, kako da počinemo iza riječi *dar* onoliko vremena koliko nam je trebalo za izgovaranje jedne od one tri stope *ovaj* ili *domov* ili *dar*: te tako u jednomu i u drugomu stihu imaju uprav ne tri no četiri stope, od kojih je posljednja odmor. Ako zabilježimo odmor znakom ∠, ova će se dva stiha ovako dijeliti:

Óvaj | dómov | dár | ∠
Vélji | Bóžji | dár | ∠

Da ima i kraći odmor, koji ne traje nego za polovicu stope, vidjećemo poslije kod br. 9.

7. Najčešće se nalazi u narodnjoj metrici dvoslovčana stopa ili *dvoslovka*; te se može držati kao normalna stopa. Ona se pokazuje kod svakoga stiha, a ima i cijelijeh stihova iz nje same sastavljenijeh, n. p.

Moja | rosna | košu | tice,
Što si | skuce | obro | sila?
— Prati | la sam | prvi | jenca,
Tu sam | skuce | obro | sila (1)

Kod ove stope slovke se najmanje odalečuju od dužine što imaju u običnom prostom govoru; druga se izgovara isto dugo koliko prva, i razlika je jedina, što ova ima akcenat.

8. U jednoslovčanoj stopi ili *jednoslovci* jedina slovka traje onoliko koliko obadvije u dvoslovci; ovaka se stopa nalazi gotovo samo na posljednjem ili pretposljednjem mjestu kod poetičkih redaka, n. p.

Oj ti | zrno | pšenič | *no*
Ti ne | budi | jezič | *no*,
Pa češ | biti | česti | *to*

———

Vihor | dolom | *da* | *je*,
Gradom | polju | *lju* | *je*

———

Očito je kod dva posljednja stiha, ako se izgovore kako treba, da u svakom od njih ima četiri stope, a ne tri. Kao što je kod ova dva stiha, i opće je pravilo, ako je pretposljednja stopa jednoslovka, da je jednoslovčana i posljednja. U jednom stihu Vukove zbirke stoji ova stopa na početku stiha:

Ru | ža sam, | ru | ža
Dok ja | nemam | mu | ža.

9. Treba opaziti, da posljednju jednoslovku nije potrebito izgovarati za svu dužinu od stope; jer na svršetku stiha može pristupiti i *odmor od po stope*.

---

*) Pošto je već poznato, da akcenat stoji na prvoj slovci od svake stope, unaprijed ga nećemo bilježiti.

I kod pretposljednje stope, kad je jednoslovčana, ne treba izgovarati slovku dugu, ako je po naravi kratka (kao što su kod br. 8. *du* i *lju)*, nego pošto je slovka trajala za prvu polovinu od stope, za drugu polovinu glas počiva, te imamo i tu *odmor od po stope.*

10. Kod *troslovke* sve tri slovke zajedno traju koliko dvije u dvoslovci, te zato treba svaku od njih primjereno skratiti; akcenat stoji na prvoj slovci. Pogrešno bi bilo shvatiti ovu stopu kao da odgovara grčkom daktilu; sličniji je pojav ovomu u muzici *triola*, jer se sve tri slovke jednakom dužinom jedna prema drugoj izgovaraju.

Troslovka se nalazi samo na početku redaka:

Sadila | Mara | vino | grad
I b'jelu | lozu | vino | vu

Opravljen | Ranko | | *po dvoru* | šetâ,
Šeta, ne | šeta | | *često po* | gleda.

11. Od stopa udruženijeh postaje *ritmički redak* ili *niz*; od jednoga ili od više ovakijeh redaka postaju *stihovi.*

Svaki ritmički redak sastoji se samo iz dvije ili iz četiri stope. Ovaj zakon, kojega, koliko nam je poznato, niko doslije nije opazio, jest najglavniji u našoj narodnoj metrici, te s njega vlada svagda u stihu neki dualizam. Na isti način u muzici obično se *perijoda* dijeli u dvije *poluperijode*, svaka od ovijeh u dvije *fraze*, svaka fraza u dva *motiva.* Tako naš guslarski stih u junačkim pjesmama, n. p.

Bože | mili | | na sve | mu ti | hva | la

dijeli se u dva ritmička retka: prvi od dvije stope a drugi od četiri (dvije posljednje jednoslovke). Znak | | dijeli u jednom te istom stihu jedan redak od drugoga.

12. U ovim ritmičkim nizovima podnosi se jedna stopa prema drugoj, kako megju sobom slovke u pojedinim stopama, te zato je prva jača od druge a treća od četvrte, i akcenat prve i treće jači nego je druge i četvrte.

To se može grafički ovako naznačiti:

Mȍja | ròsna | | kȍšu | tìce.

Sàdila | Màra | | vìno | gràd.

òpravljen | Rànko | | pö dvoru | šèta.

Bòže | mìli | | nà sve | mù ti | hvä | là.

13. Evo ritmičkijeh redaka, koji se nalaze u Vukovoj zbirci.

A. Od dvije stope.

I. -- | --

Ravni dvostopak od dvije dvoslovke. Ovaj se najčešće nalazi na početku stiha. Ima i stihova od samog ovog retka sačinjenijeh:

Oj šu | *mica* | | trnja | na.

Izvi | *la se* | | *sveta* | *gora* | | zele | na.

Vino | *pije* | | kralje | viću | Mar | ko.

Oj za | *gorom* | | *za ze* | *lenom.*

Ako | *li nam* | | *ne o* | *staviš* | | *zazor* | *ti je.*

Ovaki bi reci sami po sebi mogli vrijediti kao stihovi (20).

14. II. -- | —

Osječeni dvostopak od dvoslovke i jednoslovke. Najčešće na svršetku stiha.

Oj ti | kolo | | *veli* | *ko.*

Pogledaj | vojno | | *pogle* | *daj.*

Koli | ka je | | Jaho | rina | | *plani* | *na.*

Rijetko na početku.

I o | *ko* | | *i če* | *lo.*

15. III. --- | --

Prekomjerni dvostopak od troslovke i dvoslovke. Često na početku.

Jeli ti | *slika* | | prili | ka.

Brala bi | *sasu* | | ljubi | la bi | Va | su.

Gdjekad sam, a gdjekad dva po dva sačinjavaju stih.

Biserna | *brada*

Udovi | *čice* | | *golubi* | *čice.*

16. Ima u jednoj pjesmi i redak od dvije troslovke, ali ove postaju ponavljajući istu riječ, te ne znam, može li se brojiti kao pravi redak.

Umre, | umre | | *Rajole* | *Rajole*
Tugjoj | majci | | *na krilu* | *na krilu* | itd.

B. Od četiri stope.

17. IV. - - | - - | — | —

Obični četverostopak od dvije dvoslovke i dvije jednoslovke. Nahodi se na svršetku:

Dvoje | milih | | *u mi* | *losti* | *ra* | *slo,*
Pa će | mi te, | | bosi | oče | | *mlada* | *potr* | *ga* | *ti.*
Brala bi | sasu | | *ljubi* | *la bi* | *Va* | *su.*

I ovaki redak sam ili dvostručen čini stih.

Djevoj | *ka se* | *kle* | *la.*

---

18. V. - - | - - | — | ∠

Krnji četverostopak od dvije dvoslovke, jedne jednoslovke i odmora mješte četvrte stope. Nalazi se na svršetku.

U gje | vojke | | crne | oči | | *kako* | *magi* | *nja* | ∠:

Rijetko čini sam po sebi stih.

Ko na | *pit ve* | *li* | ∠
Nek se | *vese* | *li* | ∠.

19. U jednoj pjesmi dolazi i ovaki stih

- - - | - - | — | —

Crne mi | oke | ka | žu
Živa mi | džano | bi | la.

Pošto nema dovoljno primjera, ne umijem osuditi, jeli sačinjen od jednoga ili dva retka. U prvomu bi slučaju bio ovo treći četverostopak od troslovke, dvoslovke i dvije jednoslovke. U drugomu bi se sastojao iz osječenog dvostopka (14) i nekakva novog dvostopka od dvije jednoslovke.

Stihovi.

20. - - | - -

Poskočni četverac od sama ravnog dvostopka (13). Pjeva se u poskočici.

Opa | cupa
Danas | sutra
Nikad | ništa
Do iz | drtih
Opa | naka.

21. - - | - - | | - - | - -

Obični osmerac od dva ravna dvostopka (13). Iza guslarskog deseterca ovaj se najčešće nalazi u narodnim pjesmama, bile ozbiljne, bile vesele. Poznato je da su ga i Dubrovački pjesnici najveće upotrebljavali.

Ljubi | ca se | | sama | hvali,
Da je | cvijet | | na 'vi | svijet
Najglav | niji | | i naj | ljepši;
Al' joj | ruža | | govo | rila:
Isti | na je, | | ljubi | čice,
Da si | cvijet | | nad cvje | tov'ma
A i | još | bi | | ljepša | bila.
Da ti | nije | | mala | mana:
Što je | tebi | | kriva | glava.

22. - - | - - | | - - | - - | | - - | - -

Od tri ravna dvostopka(13). Vrlo rijedak; nema u Vuka nego ovaj primjer, i taj sumnjiv. (dvanaesterac)

Osta | vi nam | | kolu | dara | | zakon | ti je
Ako | li nam | | ne o | staviš | | zazor | ti je.

23. - - | - - | | - - | —

Sljepački sedmerac od ravnog (13) i osječenog dvostopka (14).

Zapo | vjedi | | Gospod | Bog |
Dvema | trima | | angje | lom:
O vi | moji | | angje | li!
Tri ne | beske | | vojvo | de!

24. - - | - - | | - - | - - | | - - | —

Bugarski jedanaesterac od dva ravna (13) i jednoga osječenog dvostopka (14).

Biser | momče | | proda | valo | | Bugar | če
Kupu | je ga | | dilber | Stojna | | Bugar | ka;
Na njoj | zi su | | od se | defa | | nalune,
Po na | lunam | | sandal- | gaće | | panu | le;
Po ga | ćama | | od e | rira | | košu | lja,
Po ko | šulji | | svilen | pojas | | tkani | ca

25. - - | — | | - - | —

Ovaj šesterac od dva osječena dvostopka (14) ne nalazi se nego vrlo rijetko i to pomiješan s drugim stihovima u pripjevima k zdravicama i igrama.

I o | ko | | i če | lo
Sve ti | bilo
Svešte | niče
Vese | lo | | vese | lo

Paun pase, trava raste
Paun | moj, | | paun | moj.

26. - - | - - | — | —

(Šesterac) ***Kraljički stih*** od sama običnog četverostopka (17). Osobito se pjeva u kraljičkim pjesmama.

U o | voga | do | ma
Dobra | doma | ći | na
Jele | ni vo | lo | vi,
Kalo | per jar | mo | vi,
Bosi | ljak pa | li | ce,
Žito, | kao | zla | to.

27. - - | - - | — | — | | - - | - - | — | —

(dvanaesterac) Ovaj dvostruki kraljički stih (26) sastoji se iz dva obična četverostopka (17).

Devoj | ka ju | na | ku | | prsten | povra | ća | la:
Naj ti | prsten, | mom | če, | | moj te | rod ne | lju | bi,
Ni o | tac, ni | maj | ka, | | ni brat, | ni sestri | ca;
Al' me | nemoj, | mom | če, | | na glas | izno | si | ti,
Jer sam | ja si | ro | ta | | nesret | na de | voj | ka;
Ja bo | siljak | se | jem, | | meni | pelen | ni | če,
Oj pe | len, pe | len | če, | | moje | gorko | cveće!

Tobom | će se | mo | ji | | svati | naki | ti | ti,
Kad me | stanu | tu | žnu | | do gro | ba no | si | ti.

28. -- | -- | | -- | --|—|—

Guslarski stih ili *epički deseterac* od ravnog dvostopka (13) i četverostopka (17). Poznato je da je ovaj najobičniji stih kod naroda, i da su njim spjevane sve junačke i mnoge druge pjesme.

Draga | moja, | | jesi | li s' u | da | la?
Jesam, | dragi, | | ali | za ne | dra | ga,
Sa ne | dragim | | i će | do ro | di | la;
Tvoje | sam mu | | ime | nadje | nu | la;
Kad ga | zovem, | | da me | želja | mi | ne,
Ne zo | vem ga: | | Hodi | k meni, | si | ne!
Već ga | zovem: | | Hodi | k meni, | dra | gi!

29. -- | -- | | -- | -- | | -- | -- | — | —

Ovaj *četrnaesterac* postaje od guslarskog stiha (28), kad se preda nj stavi još jedan ravni dvostopak. Rijedak je.

Pusti | la se | | zlatna | žica | | iz ro | žanstva | lu | ga.
Savi | la se | | starom | svatu | | oko | lo klo | bu | ka
Čast da | ti je | | stari | svate, | | i cr | veno | vi | no.

30. -- | -- | — | ∠

Zdravični peterac od sama krnjeg četverostopka (18). Pjeva se u zdravicama pomiješan s drugijem stihovima.

Gospo | gja si | ti, | ∠
Mlagji | smo ti | mi; | ∠
Nau | či nas | ti, | ∠
Što n'u | m'jemo | mi, | ∠
(Mudru | sjetu | | i na | uku,)
Što n' u | m'jemo | mi. | ∠

31. -- | -- | | -- | -- | | -- | -- | — | ∠

Zdravični trinaesterac od dva ravna dvostopka i krnjeg četverostopka (18). Pjeva se dosta često, osobito u zdravicama.

Vino | pije | | Dojčin | Petar | | Vara | dinski | ban, | ∠
Popi | o je | | trista | dukat | | sve za | jedan | dan | ∠
I još | k tome | | vrana | konja, | | zlatan | buzdo | van | ∠

32. --- | --

Peterac od sama prekomjernog dvostopka (15). Rijetko se nahodi sam.

Popova | brada
Tri grada | valja ;
Biserna | brada,
Biser se | runi,
U čašu | pada,
Svako mi | zrnce
Dukata | valja.

Obično idu ovaki stihovi dva po dva te tako postaje

33. - - - | - - | | - - - | - -

Svatovski deseterac od dva prekomjerna dvostopka (15).

Junak pot | kiva | | konja hra | brena,
Vigjela ga je žaba zelena,
Podigla nogu, junaku rekla:
Potkuj i mene, mladi junače!
Neka bih konjem u goru tekla.

34. - - - | - - | | - - | —

Osječeni osmerac od prekomjernog (15) i osječenog dvostopka (14)
Vrlo se često pjeva.

Sidjela | moma | | kraj mo | ra,
I sama | sobom | | govo | ri:
Ah mili Bože i dragi!
Ima l' što šire od mora?
Ima l' što brže od konja?
Ima l' što slagje od meda?
Ima l' što draže od brata?
Ribica glavom pomoli,
Ovako momi govori:
Djevojko, luda badalo!
Šire je nebo od mora,
Brže su oči od konja,
Slagji je ljubac od meda,
Draži je dragi od brata (1).

---

1) Napisali smo cijelu ovu pjesmu, ne kako je zabilježena kod Vuka, no kako smo je čuli pjevati u Dubrovniku.

35. - - - | - - | — | —

Samo u jednoj pjesmi kod Vuka nahodi se ovaj stih (19) pomiješan s drugijem stihovima. (sedmerac)

Crne mi | oke | ka | žu.
Živa mi | džano | bi | la.

36. - - | - - | | - - - | - - - (16).

37. - - - | - - | | - - | - - | — | —

I ovaj stih od prekomjernog dvostopka (15) i običnog četverostopka (17) ne nalazi se nego u jednoj cigloj pjesmi kod Vuka. (jedanaesterac)

Brala bih | situ, | | ljubi | la bih ' Mi | tu.

38. Što se tiče *kitica* ili *strofa*, u prvoj Vukovoj knjizi nalaze se različiti stihovi na mnoge načine megju sobom pomiješani; najobičnije su ovake kitice:

a) - - | - - | | - - | - -
- - | - - | — | ∠

Od osmerca (21) i zdravičnog peterca (30).

San me mori, san me lomi,
Spavala bih ja;
Ali mene sanak neće
Nego Jova mog;
Čuvaj, sanko, Jova moga,
Čuvao vas Bog!

b) - - | - - | | - - | - -
- - | - - | — | —

Od osmerca (21) i kraljičkog stiha (26).

Devojčica vodu gazi,
Noge joj se bele.
Za njom momče konja jaše,
Grohotom se smeje.

c) - - | - - | | - - | - -
- - - | - - | - - | -

Od običnog (21) i osječenog osmerca (31).

Zora zori, petli poju,
Puštaj me, dušo, da idem.

d) - - | - - | | - - | - -
- - | - | | - - | -

Od osmerca (21) i šesterca (25).

Paun pase, trava raste,
Paun moj, paun moj!
Pauna nam noge bole,
Paun moj, paun moj!

Ovoliko mislimo da je dosta za našu namjeru, da pokažemo kako treba razumjeti naš metar; drugi ćemo put, ako nam Bog i sreća dadu, kazati svoje mnijenje, kako cijenimo da treba mjeriti (skandovati) naše stihove u obziru na akcenat.

Petar Budmani.

C.

Iz prve knjige Oracijevih Satira

Satira I.

(Ponašio J. P.)

Sadržaj. — Mnogi od ljudi, dapače nijedan, veli pjesnik, nije sa svojim stanjem zadovoljan, a zavidi jedan drugome zato, što ga cijeni čestijim od sebe. Tome općemu nezadovoljstvu uzrok je lakomstvo. Nijesu ljudi uprav nezadovoljni s onim što su, nego s onim što imaju, a tuže se na svoje stanje samo onda, kad ih zateče kakva neprilika ili teškoća; pa da bi im i bilo moguće promijeniti se s onima koje oni blaženim nazivlju, na to ipak pristali nebi. Lakomac ne gleda na one koji imaju manje od njega, već na bogatije, pa ga zavist mori a pohlepa potiče da ih preteče. Tako neprestano on se muči da na svaki način umnoži svoje imanje, jer misli da se u tome sastoji blaženstvo: a što više ima, više želi; stiče vazda, ne uživa nigda. Zato skupac nema za života mira ni pokoja, on ti je najnesretniji čovjek na svijetu.—

S česa je, Mecena, da u svietu niko
Svojim stanjem nigda zadovoljan nije,
Izbra mu ga razum il pružila sreća,
Te svak hvali ono čim se bave drugi?
„*Trgovcima blugo*! — veli vojnik stari,
Pošto su ga trudi oslabili teški.
A kad vjetar bjesni simo tamo brodom,
Pomorac ti vapi: *Vojništvo je bolje!*
A šta? Pobiješ se, pak u čas ti eto
Ili smrti puste, il pobjede sjajne.“
Da je težak blažen odvjetnici kažu

Kad o prvim pjevcim ko na vratim lupa
Da u njijeh svjeta il obrane traži.
A težak zbog pravde prisiljen doć u grad,
„*Ah blaženstva*, viče, *do grada ti nema!*“
Nu primjera takvih još toliko ima
Te bi truda dali i brbljavom Fabiu.
Da te ne zadržim, čuj sada ti mene
Na što ću moj govor u kratko ja svesti.
Da Bog koji reče: „*Evo ću vam odmah,*
Štono svaki želi, podati ja sada:
Ti vojniče, osle trgovac ćeš biti,
A odvjetnik koje, nek bude govedar:
Odlaste odavle, promieniste stalež,
Vi amo, vi tamo, na svoj posô svaki.
Nuder, što stojite?“ Oni se ne miču:
Ta sad je do njijeh da čestiti budu.
A što je da Perun ne brekne sad na nje
S razlogom od jeda naduven u licu,
I kaže da neće odsele on lasno
Na prošnje i želje priklonit već uho?
Al da ne slijedim u smiehu ovako
Moj govor površno kô šaljivac neki:
— A pravo i u šali da kažeš kô brani?
Tako djeci kadšto učitelji blagi
Kolačiće daju da azbuku nauče;
No na stran sad šurke, govorimo zbilja. —
I tvrdu ko para teškim ralom zemlju,
I himbeni krčmar, vojnik i mornari
Koji smjelo brode po svakome moru,
Svi vele da oni tom namjerom trude
Dok priskrbe za se koliko im treba
Da prehrane starost bezbrižno u miru:
A mrava ti kažu za izgled u tome,
Gdje premda je malen, sve ustima vuče
Te skuplja na hrpu što može on više,
Jer misli i skrbi za vrieme buduće.

Al netom nastane mečava i studen,
Mrav nikud iz jame, počiva kod kuće
I uživa sviesno što prije on skupi;
A tebe ni zima, ni ljetna vručina,
Ni oganj, ni more, ni gvoždje ne plaši,
Zaprieke ti ne znaš, svegj tražiš dobitka
Da nad tobom samo bogata ne bude.
Pa ćemu ti pusto i srebro i zlato,
Što od straha ka' lupež pod zemlju ti kriješ?
„*Digneš li šta š njega, ne stade do pare.*"
Bez toga što vriedi bogastvo na hrpe?
Ovrlo ti gumno svakojakog žita
Šinika sto tisuć, al zato tvoj trbuh
Podnieti pak neće od moga šta više:
Tako da na tebe naprte megj slugam
Da vreću ti kruha na plećima nosiš,
Zaludu sva muka, ta primiti nećeš
Šta više neg drugi što ništa ne nosi.
Nu još mi to kaži, potrebe ko svoje
Na prirodne stegne, što pomaže njemu
Da zemlje sto dana il tisuć on ore?
„*Al s velike hrpe zagrabit je krasno!*"
Kad nama ti s male dopustiš toliko,
Jer hambar svoj hvališ nad naše košare?
To ti je na primjer kakono da trebaš
Ne više od vjedra il vrčića vode,
Pa rećeš: "*Ja volim iz velike rieke*
Nego li iz vrutka zahvatit ovoga."
S toga se dogagja da koga ti odveć
Priteže obilnost, rijeka ga silna
S obalom otrgne te smota poda se;
A komu je dosta kad ima što treba,
On mutež ne crpi nit gine u vodi.
Al prevarna mnoge požuda zasliepi,
Pa kažu da ništa suviše nam nije,
Jer svaki da vriedi koliko on ima.—

A šta ćeš ti njima? nesretne ih pusti
Nek tako svegj oni kubure kad hoće.
Priča se da neki bogataš a lakom
Obično u Ateni poruge svog puka
Prezire ovako: „*Svietina mi zviždi,*
No doma se tješım i slavim sam sebe
Kad gledam moj kovčeg pun srebra i zlata“.
Tantalo vjek čezne blagjanom za vodom
Što jadnome bježi s pred usana žednih . . .
Rašta se ti smiješ? Nu ime promieni,
Pa pričica ova govori o tebi.
Na vrećama punim odsvakle snesenim
Ti zijajuć ležiš, a s lakomstva pusta
Naćet ih ne smiješ kanda su stvar sveta.
Već oči ti pariš ka' sliku da gledaš.
Ne znaš li što vriede, čemu služe novci?
Da kupimo kruha, zelja, polić vina,
Pridodaj još ono, što narav čovječja
Ne podnosi rado da joj se zakrati.
Zar raskošje koje nalaziš u tome
Što obdan i obnoć, poluživ od straha,
Usnuti ne možeš bojeć se sad ognja,
Sad lupeža zlobnih, sad nevjernih sluga
Da tebe ne sadru i pobjegnu s blagom?
To li je slast tvoja? Oh, takvih dobara
Svegj ubog najveci ostati ja žudim!
Al groznica da te protisne il bodac,
Il kakvo zlo drugo zabije u odar,
Tad imaš bar koga da sjedi kraj tebe,
Da meleme spravlja, privija i grije,
Po liečnika trče da t' ozdravi brzo
Na radost ti djeci i miloj rodbini?
Ne žele da živeš ni žena ni djeca;
Na tebe svi mrze, susjedi i znanci,
I muško i žensko, i staro i mlado.
Pa zar se ti ćudiš da tebe ne ljubi

Na svietu baš niko, jer dostojan niesi
Nemareć za ništa neg samo za srebro?
A svojtu, što narav podaje ti sama,
Jadniče da hoćeš uzdržat na silu
U nevolji da te miluje i ćuti,
Nebi li sva muka uzalud ti bila,
Ka' onom kad hoće da nauči pule
Igrati pod uzdom poslušno na polju?
Nu prestani jednom bogastvo sakupljat,
I zato što imaš još više neg treba,
Uboštva se bolan tim manje sad straši,
Odmarat se počmi, pošto se već steklo
Za čim si ti srcem hlepio toliko:
Ne radi što neki nesretan Umida.
Priča nije duga. Bijaše bogataš
Toliki da novce mjeraše na vagan,
A škrt i gnusan da nigda ne stavi
Haljine on na se šta bolje od sluge,
I do zadnjeg časa bojao se vazda
Da nestane kruha i od gladi crkne.
Pak poput najjaće od kćeri Tindara
Sjekirom ti njega dvorkinja posieče.
„*Ta šta bi ti htio da živem na način*
Rasipnog Menija, ili Nomentana?"
Ti goniš sve jednu te čelo i čelo
Protivne megj sobom dvie stvari ti slažeš.
Kad tebi ja kratim da postaneš skupcem,
Ne velim da budeš rasipač i bleka.
Megj škopcem i onim koji proder ima,
Razlika golema. Način je u svačem,
Jer riečju da kažem, neki su megjaši
Preko kojih ništa bit ne može pravo. —
Onamo se vraćam odakle sam pošo,
I tvrdim da niko, čim postane skupac,
Svojim bićem nigda zadovoljan nije,
Te on hvali svegjer što imaju drugi,

A hvata ga tuga kad vidi da vime
U jarice tugje nadutije visi,
Pa mjesto da sebe on sravni s množinom
Koja je od njega ubožnija vele,
Trudi se da pregje sad toga sad 'voga.
Ko teži za time nikad miran nije,
Jer svegj mu na putu bogatiji smeta,
Kakono kad konji iz zatvora trkom
Izlete na polje hitro vukuć kola.
A kočijaš tjera i nastoji živo
Da preteče konje koji su pred njima,
Preziruć sve one što ih je već proša'
I za sobom daleko ostavi megj zadnjim.
Zato je da rietko čovjeka nać možeš
Koji će ti reći da na ovom svietu
Sprovede svoj život blaženo i mirno,
I koncem pak vieka veselo da pogje
Poput sita gosta sa gosposke gozbe.
No sad je već dosta. A da ti ne misliš
Da sam ja škrabije hiljava Krispina
Prebrao sve do dna, ni rieči već neću. —

D.

Školske Vijesti.

I.

Učiteljski Zbor.

1. **Peričić Josip,** vitez reda Frane Josipa, upravitelj, učio srpsko - hrvatski jezik u IV i VII razredu, a od 22 Svibnja do svršetka godine, i u V razredu, skupa 6 sati na nedjelju.
2. **Kobenzl Josip,** profesor, učio grcki u V. Nemački u V, VI, VII i VIII razredu, skupa 17 sati na nedjelju.
3. **Skurla Stijepo,** počasni kanonik, čuvar nove gimn. knjižnice, kateketa za cijelu gimnaziju, usposobljen za nauk srpsko - hrvatskog jezika za gornju gimnaziju, učio vjeronauk katoličke učenike svih 8 razreda, 16 sati na nedjelju
4. **Budmani Petar,** profesor, zastupnik na Saboru Dalmatinskom, dopisujući član Jugoslavenske Akademije Znanosti i Umjetnosti u Zagrebu i Učenoga Društva u Biogradu, glavar VIII razreda, učio srpsko - hrvatski jezik u V, VI, i VIII, grčki u VI, Latinski u VIII do 23 Svibnja a od tada do svršetka godine mjesto Srpsko - hrvatskoga u V i VI, predavao je latinski u VII razredu, skupa 17 sati na nedjelju.
5. **Vučetić Antun,** profesor, glavar V razreda, učio zemljopis i Povijest u I, II, III, IV, V i VIII razredu, skupa 18 sati na nedjelju.
6. **Raffanelli Petar,** pravi učitelj, glavar III razreda, učio Latinski i Srpsko - hrvatski u III, Grčki u VII, i Srpsko - hrvatski u II, skupa, 17 sati na nedjelju. On je zamijenio učitelja Castrapelli - a, koji bi premješćen u Zadar na 21 Ožujka.
7. **Pasarić Vicko,** pravi učitelj, glavar II rozreda, učio Latinski u V i VII razredu, grčki i Nemački u IV do 23 Svibnja, a od tada

do svršetka godine, mjesto Latinskoga u VII, učio je latinski u II razredu, skupa 20 sati na nedjelju.

8. **Bulić Frano**, sveštenik, pravi učitelj, čuvar stare knjižnice i zbirke starijeh novaca, glavar VI razreda, učio Latinski u IV i VI razreda, Grčki u VIII, skupa 16 sati na nedjelju.

9. **Raffaelli Dr. Nikola**, pravi učitelj, glavar I razreda, učio Latinski i Srpsko - hrvatski u I, Grčki u III razredu, skupa 17 sati na nedjelju.

10. **Castrapelli Stijepo**, pravi učitelj, glavar III razreda, učio Latinski, Srpsko - hrvatski i Talijanski u III, Grčki u VII razredu, skupa 16 sati. Na 20 Ožujka bi premješćen u Zadar.

11. **Botteri Stijepo**, pravi učitelj, čuvar fizikalnog kabineta, glavar VII razreda, ućio Matimatiku u V, VI, VII i VIII, Fiziku u VII i VIII razredu; a od 23 Svibnja učio je Matematiku i u I razredu, skupa 21 sat na nedjelju.

12. **Kaznačić Dr. Ivan**, namjesni učitelj, predavao Logiku u VII, Psikologiju u VIII, Povijest u VI i VII, talijanski u II, a od 23 Svibnja i srpsko - hrvatski u VI, skupa 16 sati na nedjelju.

13. **Ukas Ivan**, namjesni učitelj, čuvar prirodopisne Zbirke, glavar IV razreda, učio Prirodoslovje u I, II, III, IV, V, VI, Matematiku u III i IV, a od 23 Svibnja do svršetka godine, i u II razredu, skupa 21 sat na nedjelju.

14. **Hrdalo Stijepo**, sveštenik, namjesni učitelj, glavar II razreda, učio Latinski i Srpsko - hrvatski u II razredu, Matematiku u I i II, skupa 18 sati. Odreče se službe dne 21 Svibnja.

15 **Pivčević Jakov**, sveštenik, namjesni učitelj na ovoj gimnaziji od 18 Travnja, učio Talijanski u I, III, IV, V, VI, VII i VIII razredu, skupa 17 sati na nedjelju.

M. P. Pravoslavni Parok g. **Jovan Novaković** učio je napose vjeronauk učenike grčko - istočne crkve.

g. **Tolentino Jakov**, učio napose vjeronauk učenike izraelićane.

Gimn. učitelj **Botteri Stijepo** učio krasopis učenike I i II razreda 2 sata na nedjelju uz godišnju nagradu od fi. 100. On je učio i risarstvo kao slobodan predmet, dva sata na nedjelju, i to

uz nagradu, što će mu biti odregjena prema broju učenika i uspjehu u ovome nauku.

Bivši namjesni učitelj za talijanski jezik Gagliuffi Ivan. odreče se službe svršetkom Prosinca mjeseca; od 7 Siječuja do svršetka prvog polugodišta zamijenio ga Dr. Katalinić, tada učitelj namjesni kad ovdâšnje Nautike. Pošto odstupi iz gimnazije namjesni učitelj Hrdalo dne 21 Svibnja, njegovi sati predavanja bjehu razdijeljeni megju druge učitelje, kako je gori naznačeno.

II.

Učevna Osnova

I. Razred.

Vjeronauk, 2 sata na nedjelju. Katekizam Regensburske Diecezi.

Latinski, 8 sati. Pravilni Oblici i neka sintaktička pravila po gramatici Veberoj. Prevagjanje iz latinskijeh primjera po Dünnebieru - 4 školske zadaće na mjesec, počamši od II polug.

Srpsko-hrvatski. 4 sata. Oblici po slovnici Danilovoj. Čitanje iz Čitanke i nekoliko komada na pamet — 2 zadaće školske na mjesec.

Talijanski, 4 sata. Slovnica Mottura — Parato: od glasoslovja pa sve do trpnih glagolja uključno. Prevadjanje iz Libro di lettura, I parte, sa slovničkim razglabanjem. Vježbanja pravopisna i riečmena; naučilo se na pamet više komada; dvije pismene zadaće na mjesec.

Zemljopis, 3 sata. Matematički, Prirodni i Politički zemljopis po zemljopisnoj Početnici.

Prirodoslovje, 2 sata. Živinarstvo — Opći pregled i razdjelenje — Sisavci — Ptice — Vodozemci — Ribe, po Pokorny-u.

Matematika, 3 sata — Aritm: Računanje s cijelim brojevima; djelivost brojeva — Obični slomci — Geom: o crtam, kutovima, trokutu i četverokutu. — po Močniku —

II. Razred.

Vjeronauk, 2 sata na nedjelju. Liturgika po Balcnoviću.

Latinski, 8 sati. Iz Veberove Slovnice oblici nepravilnijeh glagola — O izreći; Accusativus cum Infin. — o participijalnoj izreci, o gerundiju i supinu o vremenima u ovisnijem izrekama. Prevagjanje iz čitanke po Veberu do svrhe. Na pamet njekoliko pripovjedaka. 2 školske, 2 domaće zadaće na mjesec.

Srpsko-hrvatski, 4 sata. Opetovanje oblika, a iz Sintakse o porabi predloga po Danilovoj slovnici. Čitalo se njekoliko izabranijeh komada iz Veberove Čitanke uz gramat. opaske. Naučilo se na pamet njekoliko pjesama. 2 školske, 2 domaće Zadaće na mjesec.

Talijanski, 4 sata. Od tvorbe glagola trpnijeh do veznikâ, po slovnici Mottura — Parato uz dotična vježbanja — Čitanje i prevagjanje iz II.a dijela Antologije odregjene za ovaj razred — Naučilo se na pamet nekoliko pjesmica — 1 zadaća na nedjelju, izmijenice školska i domaća. —

Zemljopis i povjest, 3 sata. Zemljopis Europe i Azije po Zoričića — Povjest istočnih pukova i Grčke po Nacrtu Zemljopisa i Povjesti.

Prirodoslovje, 2 sata. I Polugodište: Živinarstvo: Kukci, Pauci, Korepnjaci. Crvi, Stonožnici, Štipavci. — II Polugodište. Biljarstvo po Pokorny-u Ćutoslovje, udoslovje javno-i tajnocvijetaka.

Matematika, 3 sata. Računica: Desetični Slomci — omjeri i razmjeri — prosto i složeno pravilo trojno — postotični računi — nešto o novim mjerama — po Močniku. — Mjerstvo: o četverokutu — o višekutima — jednakosti i pretvorbi likova — o djeljenju pravocrtnih likova i podobnosti — po Iv. Pexideru I Dio —

III. Razred.

Vjeronauk, 2 sata na nedjelju. Biblijska povijest iz Staroga Zavjeta po Schumacheru — Geografične vijesti Palestine po Skurli.

Latinski, 6 sati. Gramatika A. Vebera. Ponavljanje i popunjivanje oblikâ. O porabi padeža. Naučeni na pamet izbrani komadi iz Historiae Antiquae Hoffmana, a iz istoga teksta pročitale se knjige X, XI, XII. 2 zadaće školske a 2 domaće na mjesec.

Grčki, 5 sati. Praviln. oblici sve do glagoljâ na $\mu\iota$ po gramatici Curtius-a, s vježbanjima iz Schenkl-ove početnice. 2 zadaće školske na mjesec.

Srpsko-hrvatsko, 3 sata, — Gramatika A. Vebera. Izbrani komadi iz Veberove Čitanke za III Raz. pročitani, protumačeni, analizirani s obzirom na oblike i na sintaksu, gdjekoji naučeni na pamet. — 3 pismene zadaće na mjesec.

Talijanski, 3 satâ. Gramatika Mottura — Parato. Ponavljanje slovnice ob ortoepiji i sintaksi do veznika. Prevodi iz Čitanke III°. Dio, sa dotičnim gramatičkim opaskama. Naučilo se više komada na pamet; vježbalo se u govoru talijanskom; — 2 školske a 1 domaća zadaća na mjesec,

Zemljopis i Povijest, 3 sata. Opći zemljopis i opća statistika Monarkije Austro — Ugarske po Matkoviću — Rimska povijest do careva po „Nacrtu povijesti i zemljopisa za niže gimnazije."

Prirodoslovje, 2 sata. Rudoslovje po Vukasoviću. O sustavima, o siloslovju i razdijeljenju ruda s opisivanjem najvažnijih redova. II Polugod. Biljarstvo po Pokorny-u: Ćutoslovje i udoslovje javno i tajnocvijetaka — O sustavoslovju u opće, i opisanje njekoliko redova.

Matematika, 3 sata — Računica: Uzmnoži i korijeni — Složeno pravilo trojno — Prosti i složeni društveni, postotni, ročni i suvezni račun — Sastavljene kamate — Nauk o sastavbama po Močniku. — Mjerstvo: — O Kružnici, hitnini, pakružnici i kosetici, po Iv. Pexideru (II dio).

IV. Razred.

Vjeronauk, 2 sata na nedjelju. Biblijska povijest iz Novoga Zavjeta po Schumacheru.

Latinski, 6 sati. Nastavila se i potpunila Skladnja po Slovn. Veberovoj, uz dotična vježbanja iz Zadaća Hrvatskih po J. Jurkoviću II Dio — Slovkomjerje i Stihotvorstvo. Čitanje iz I i VI Knjige *de bello Gallico* C. J. Caezara (ed Hoffmann) i nekoliko Elegija i izbranijeh komada Metamorphoseon P. Ovidija (ed Grysar). Naučilo se nekoliko komada na pamet. 1 Zad. šk. a 1 dom. svakih 15 dana.

Grčki, 4 sata. O glagolu sve do konca Etimologije, a iz Sintakse o porabi Akusativa po Curtius, uz dotična Vježbanja po Schenkelu 1 šk. 1 dom. Zadaća na mjesec.

Srpsko-hrvatski, 2 sata. Dovršila se skladnja po slovnici A. Vebera; čitalo se i tumačilo sa gramatikalnim opaskama izbranijeh komada iz Čitanke Veberove, više pjesama naučilo se na pamet; svaki mjesec 2 pismene radnje.

Talijanski, 2 sata. Slovnica Mottura- Parato o Sintaksi. Čitalo se je iz *libro di lettura IV* s dotičnim slovničkim i logičkim razglabanjem. Naučilo se na pamet nekoliko komada; 2 pismene zadaće na mjesec.

Nemački. 3 sata. Iz Slovnice po Macunu o spolniku, imenu, zaimenu, pridavniku, glagolu sve do jakih glagola — Prevagjanje iz Njemačke Vježbenice po Lipežu (I Svezak). Drugog Pulugodišta 2 školske Zadaće na mjesec.

Zemljopis Povijest 3 sata. Povijest Starog vijeka; istočna i grčka do smrti Aleksandra Velikoga, po Kořineku. —

Prirodoslovje 2 sata. I Polugod. Rudoslovje po Vukasoviću: Opisivanje najvažnijih Akro — Geo i Fitogenida — II Polugod. Fizika po Mayer — Peksideru: opća svojstva tijelesâ. Lučba: počela, zakoni o lučbenim slučeninam i raztvorbinam — Opis najvažnjih počela.

Matematika 3 sata. Aritmetika racijonalna — Brojni sustavi — Temeljni računi sa desetićnim i algebraičkim cijelim brojevim — Dijelivost cijelih brojeva — Obićni, desetićni i suvezni ulomci — Nješto o omjerim i razmjerim po Moćniku.

V. Razred.

Vjeronauk, 2 sata na nedjelju. Katolički katekizam Regensburske Diecesi.

Latinski, 5 sati. Opetovanje skladnje uz dotična vježbanja po Jurkoviću. Čitanje i prevagjanje Ciceronova „Laeliusa“; njekoliko poglavja iz „Cato Major“ i izabranijeh komada iz Ovidijevih Tristia i Metamorphoseon. Izabranih komada na pamet. 2 školske. 2 domaće zadaće na mjesec.

Grčki 5 sati. Čitalo se njekoliko komada iz Ksenofontove Anabaze i 800 stihova iz Ilijade Homerove knjiga I i II uz dotićne opaske. Osim toga naučila se grčka skladnja od poćetka sve do porabe glagolja. Dvije zadaće na mjesec.

Srpsko-hrvatski, 2 sata. Opetovali se glavniji dijeli slovnice; metrika. Čitalo se izabranih komada iz Hrvatske Čitanke Dio II uz sintatičke i estetičke opaske; nešto naučilo na izust; dvije pismene zadaće na mjesec.

Talijanski, 2 sata. Ponovljenje cijele slovnice Mottura-Parato. Čitanje iz Carrarove Antologije, sa tumačenjem i gramatikalnim opaskama. Naučilo so više komada na pamet. 2 zadaće na mjesec.

Nemački 3 sata. Prevelo se nekoliko vježba toli njemačkijeh koli slavenskijeh iz II sveska Lipeževe vježbenice i naučilo se na pamet sila riječi i rečenica. Tri zadaće na mjesec.

Zemljopis i Povijest, 3 sata. Rimska povijest do raspada zapadne rimske države uz dotične zemljopisne vijesti; po Kořineku. —

Prirodoslovje 2 sata. I Poljeće. Fizika po Mayer — Peksideru: opća svojstva tijelesa: zatim do polovice II. p. uslijed nove naredbe Rudoslovje po Vukasoviću; opisanje najvažnijih redova sa osobitim obzirom na njihovu lučbu. Do svršetka godine Biljarstvo, o tajnocvjetkam i nešto o javnocvjetkama.

Matematika, 4 sata. Alg: Uzmnoži, korijeni, logaritmi i jednačbe prvoga stupnja sa jednom nepoznanicom — Geom: planimetrija — po Močniku. —

VI. Razred.

Vjeronauk, 2 sata ne nedjelju — Obća dogmatika i krstjanska objava — po Martinu. —

Latinski 5 sati. Potpunila se Skladnja po Slovnici Veberovoj. Čitalo se *(de bello Jugurthino)* Salustia (ed. Linker); 2 *Eglogae* Vergilija i izabrani komadi iz Georgika (ed. Hoffmann); i Ciceronis in Catilinam Or. I, II, III (ed. Klotz). Naučili se bolji komadi proze i poezije na pamet. 1 zadaća školska, a 1 domaća svakih 15 dana.

Grčki 5 sati· Čitalo se Homeri (Hochegger) Iliados III. IV, VI, VII Herodoti (Wilhem) lib. V i VI. Naučilo se nekoliko komada iz Ilijade na izust. Učila se sintaksa padežâ i predlogâ po Curtiusovoj slovnici s dotičnim vježbanjima po Schenklu. — 1 školska zadaća na mjesec a jedna kućna.

Srpsko-hrvatski, 2 sata. Opetovanje glavnijeh točaka sintakse po Veberovoj gram: pa o stihotvorstvu. Iz II.a dijela velike Čitanke pročitali se najbolji komadi u prozi i pjesmi a od ovijeh neki se se naučili na pamet: 2 zadaće pismene na mjesec.

Talijanski 2 sata. Ponavljanje sintatičkih pravila. Čitanje iz Ariosta i Tassa po Carrari, s dotičnim logičkim i slovničkim razglabanjem. Učilo se napamet više komada pjesničkih; i 2 pismene zadaće na mjesec.

Nemački 3 sata. Prevelo se iz II svezka Lipežove Vježbenice njekoliko komada toli njemačkijeh koli slavenskijeh uz dotične opaske; naučilo se na pamet mnogo riječi i rečenicâ; 3 zadaće mjesečne

Zemljopisi Povijest 3 sata. Povijestnica srednjega vijeka t. j. od seobe narodâ do odkrića Amerike, po IIme „dijelu" „Obće povijestnice sastavljene od F. B. Korineka. —

Prirodoslovje 2 sata. O Mekaniki u opće — Statika — Hydrostatika i Aerostatika po Mayer Peksideru. Po jedan izvanredni sat na nedjelju tumačila se Antropologija po tablicama Kundrata.

Matematika 3 sata — Alg. jednačbe prvoga i drugoga stupnja; više i kazalovne jednačbe — Geom: stereometrija i ravna trigonometrija uporaba računstva na mjerstvo — po Močniku. —

VII. Razred.

Vjeronauk. 2 sata na nedjelju — Katolička dogmatika po Martin-u —

Latinski 5 sati. Čitalo se Ciceronis pro Milone, pro Ligario, pro rege Dejotaro; Virgilii Aeneidos II, III, VI, X. 2 domaće, 1 školska zadaća na mjesec.

Grčki, 4 sata. Pročitale se od Demostena tri Olintijske besjede i prvi govor proti Filipu. V, VI knjiga Ilijade, I, II IV knjiga Odiseje. Od gramatike: o porabi načinâ po Curtius-u. 2 pismene zadaće na mjesec.

Srpsko-hrvatski, 2 sata. Povijest srpsko-hrvatske književnosti s početka sve do novije dobe, po S. Novakoviću. Iz Čitanke I Dio pročitalo se izbranijeh ulomaka uz opaske sintaktičke i s filologičkim sporegjivanjem; nekoliko se komada pjesničkih naučilo na pamet; 2 pismene radnje na mjesec. —

Talijanski, 2 sata. Čitanje iz „Antologia italiana di Fr. Carrara,“ Danta i Petrarke. O književnosti do XV vieka. Komadi proštiveni, osim što su bili komentirani, bili su i logički razglabani. Naučilo se više komada na pamet; 2 mjesečne zadaće.

Nemački, 3 sata. Prevagjalo se iz Lipeževe Vježbenice (III svezak), uz gramatikalne opazke osobito o složenoj izreci, i naučilo se nekoliko komada na pamet; 2 pismene radnje na mjesec.

Zemljopis i povijest, 3 sata. Povijest novoga vijeka t. j. od otkrića Amerike do današnje dobe, po III.mu dijelu „Obće povijesnice“ sastavljene od F. B. Kořineka.

Prirodoslovje (Fizika), 3 sata. Dinamika — talasno gibanje — Akustika — Optika do lamanja — Majer-Peksiderov tekst za više škole. —

Matematika, 2 sata. Alg: jednačbe drugoga stupnja; više i kazalovne jednačbe; postupice i Newton-ov dvočlanik — Geom: uporaba računstva na mjerstvo; analitička geometrija u ravnini do kružnice — po Močniku. —

Preduka Mudroslovju (Logika) 2 sata. Počela Logike Dra. Jozipa Becka, prevedena u talijanski jezik od Dra. Ljud: Cezara Pavišića —

VIII.

Vjeronauk, 2 sata na nedjelju. Moralka katolička po Martinu I. polug.; a crkovna povijest po Fesleru II. polugodine.

Latinski, 5 sati. Čitalo se Taciti (Halm) Agricola, Ab excessu d. Augusti lib. I; Horatii (Grysar) Carminum I, III; Satirarum I; Epistolarum II, 1. Stilistička vježbanja. 2 domaće, 1 školska zadaća na mjesec.

Grčki, 5 sati. Iz Skladnje o porabi Načina po Slovn. Curtius-Petračić, uz dotična vježbanja iz Schenkel-ove Chresthomatije. Pročitala se Apologija Platonova (ed. Dindorf), i Antigone Sofokleva (ed Hermann) i IX i XVIII knj. Ilijade (ed. Hochegger) Pismeno se nastavile domaće zadaće o književnosti grčkoj. 1 zadaća školska, a 1 domaća svakog mjeseca.

Srpsko-hrvatski, 2 sata. Čitalo se iz Hrvatske Čitanke (I Dio) izabranijeh komada s filologičkim i estetičnim opaskama. Izložila su se načela

dramatičke poezije i metrike. Od istorije književnosti druga i treća epoha s pomoći Novakovićeva teksta. — 1 školska, 1 domaća zadaća na mjesec.

Talijanski, 2 sata. Na kratku ruku povijest talijanske književnosti, o popoglavitim spisateljima. Štilo se iz Antologia italiana di Fr. Carara iz Danta, Petrarke i Boccaccia, s dotičnim tumačenjem i logičko-slovničkim razglabanjem. Naučilo se više pjesama na pamet, 2 mjesečne zadaće.

Nemački, 3 sata. Prevelo se iz Lipeževe Čitanke III svezak nekoliko komada njemačkijeh i hrvaskijeh s raznijem opaskama, i naučilo nešto na pamet. 2 zadaće na mjesec.

Povijest i Zemljopis, 3 sata. Povijest monarhije A. U. do Marije Terezije, po Tomeku. Zemljopis i Statistika Monarhije Austro-ugarske po Matkoviću.

Fizika, 3 sata. Dinamika — Akustika — Manjetizam — i munjevnost — Optika — Majer-Peksiderov tekst za više škole. —

Matematika, 2 sata. — Alg: jednačbe drugoga stupnja; više i kazalovne jednačbe; postupice; opetovanje cjeloga predmeta — Geom: opetovala se planimetrija, stereometrija i ravna trigonometrija — po Močniku. —

Preduka Modroslovju, (Psikologija) 2 sata. Psikologija empirična za porabu gornjeh Gimnazijâ po Dru. R. Zimermann-u, prevod Dra Ljud: C. Pavišića. —

III.

Glavnije pismene zadaće srpsko-hrvatske učinjene u razredima gornje gimnazije.

V. Razred.

1. O potrebi učenja materinska jezika. 2 O potrebi novaca. 3 O koristi gimnastike. 4. Otkle vade ljudi tvorivo za svoje odijelo? 5. Tumačenje dviju zagonetaka u Čitanci str. 362. 6. U pismu na prijatelja opisati mu požar moleći ga za potporu. 7. Priča o postanku Rima. 8. Koja se korist vadi iz bilina? 9. Po čemu poznajemo da je zemlja obla? 10. Kraljevska pouzdanost (Aleksandar i liječnik mu Filip). 11. Zašto mnogi

gradovi leže pokraj rijeka? 12. Sadržaj narodne pjesme: „Bog nikomu dužan ne ostaje". 13. Pamet i srce — (po Sonetu Preradovića.) 14. Bez muke nema nauke. 15 Svaki čovjek ima svoje dužnosti; koje su dužnosti učenika? —

VI. Razred.

1. O koristi učenja klasične filologije. 2. Ljenivac — slika. 9. Zimske naslade. 4. Kritični izvadak narodne pjesme: „Bog nikomu dužan ne ostaje." 5. Prijatelj i laskavac — sravnjivanje. 6. Raskošnost i radinost — Razgovor Dereja i Pigreta (Herod. V 12, 13). 7. Kako dobivamo hranu iz živinskog carstva? 8. Izložiti u kratko sadržaj III knj. Ilijade s kojom estetičnom opaskom. 9. Sadržaj IV knj. Ilijade s estetičnim opaskama. 10. Koje su ljudske radnje? 11. Nije zlato sve što sjaje. 12. Svjetuje se prijatelj kako će dijeliti vrijeme po novom satniku. 13. Koja se korist i naslada ima od pisanja? 14. Opisati 4 dobe sunčane godine, te ih prispodobiti s četirma dobama ljudskoga života. —

VII. Razred.

1. Kako i kad se započela srpsko-hrvatska književnost. 2. Po čemu možemo poznati prava prijatelja. 3. Govor učenika 7 razreda pred učenicima zavoda svršetkom godine. 4. Zašto su Grci doprli do više umjetničke i književne savršenosti nego li Rimljani. 5. Na čemu se osniva sreća mladeži. 6. Razor grada Troje. 7. Sadržaj Gundulićeva Osmana. 8. Bez postojana čitanja dobrijeh knjiga školski nauk ostaje nedostatan 9. Liepo li je jutro u proljeće! 10. U kakvijem okolnostima može napredovati narodna književnost. 11 Koliko ima istine u poznatoj latinskoj izreci: poeta nascitur, orator fit. 12. Svaka je stvar lijepa šarena do čovjeka. 13. Riječ je naša: Radišu Bog pomaže — a Latini su govorili: Audaces fortuna juvat — prispodoba smisla ovih dviju izreka. 14. Omnibus semper placuisse, res est plena fortunae, placuisse paucis plena virtutis, placuisse nulli plena doloris; si quid extremi tamen eligendi optio detur, medio relicto, praeferam nulli placuisse, quam cunctis. —

VIII. Razred.

1. Jucundi acti labores. 2. Štedljivac i lakomac — sravnjivanje. 3 Mladeži su zabavne knjige laživi prijatelji, pravi zločinci. 4. Zlatni novac o-

pisuje svoj život. 5. Čovjek koji se grije u duši — slika 6. Ko muči dva uči. 7. Pamćenje i ufanje, dvije utjehe čovjeku. 8. Druga epoha srpsko — hrvatske književnosti. 9. Na koliko se načina može putovati. 10. Prava izobraženost. 11. Grci i Rimljani — sravnjivanje. 12. Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt. 13. Kako je Rim postao gospodarem svega onda poznatog svijeta? 14. O razdružnom življenju mnogijeh ljudi po velikijem gradovima. 15. Tam diu discendum est, quam diu vivas (Zadaća za ispit zrelosti).

IV.

Umnožaj učevnijeh srestvâ.

I. Gimnazijalna knjižica.

a) darovano

1. Od vis. c. k. Ministarstva bogoštovja i nastave: Jahresbericht pro 1875 — . . . . , ... svezak 1
2. Nacrt prividna kretanja sunca D. T. Schlossera. . . „ 1
3. Od Jugoslavenske Akademije Znanosti i Umjetnosti u Zagrebu: Rad, knjiga XXXIII, XXXIV, XXXV. . . . „ 3
4. Od vis. škol. pokraj. vijeća; Oesterreichische Botanische Zeitschrift, od septembra 1875 do lulja 1876; skupa 11 svezčića. „ 11
5. Ragusa, Cenni storici di Stefano Skurla; dar spisatelja. „ 1
6. Guida alla conversazione italiana ed illirica (serbo-croata) del Dr. L. C. Pavisić, dar spisateljev. . . . . „ 1
7. Srpski pomenici XV — XVIII vijeka St. Novakovića. . „ 1
8. Fiziologija glasa, glasovi srpskoga jezika, St. Novakovića. „ 1
9. Arkeoloske izložbe u Kijevu St. Novakovića. Ove zadnje tri knjige darovao spisatelj na promjenu našega lanjskoga Izvješća. . . . . „ 1
10. Pokrajinski List zakona i naredba za Dalmaciju (šalje c. k. Vlada) . . . . „ 1

11. Državo — zakonski list za kraljevine i zemlje zastupane u carevinskom vijeću (šalje c. k. vlada), ...	svezak	1
12. Izvješća brzopisna i analitična zemaljskoga sabora dalmatinskoga (šalje slavni zemaljski Odbor).	„	1

b.) Kupljeno.

1. Grčko-hrvatski rječnik za škole, ...	svezak	1
2. Die Philosophie der Griechen von Dr. Ed. Zeller; erster und zveiter Theil, erste Abtheilung, dritte Auflage Leipzig 1875	„	2
3. Danica, koledar i ljetopis za god. 1876, ...	„	1
4. Selske pripovijesti, napisao P. Bučar, ...	„	1
5. Životinje, drugi dio, napisao Kispatić, ...	„	1
6. Prirodni zakonik za svakoga, ili popularna fizika, napisao D. B. Šulek, II, knjika, Vosarstvo sa slikama; . .	„	1
7. Tommaseo N. Dizionario della lingua italiana (po predbrojdbi primljeni svezčići 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170.)	„	7
8. V. Tenore e G. Pasquali — Atlante di Botanica popolare (po predbrojidbi, primljeni svezčići 21, 22, 23, 24, 25, 26.	„	6
9. Hrvatsko — Nemački — Talijanski Rječnik Znanstvenoga Nazivlja osobito za srednja učilišta sastavio Dr. B. Šulek, u Zagrebu 1874, ... , ...	„	2
10. Čitanka A. Vebera IV Dio. 1867, ...	„	1
11. Verordnungsblatt des k. k. Ministeriums für Cultus und Unterricht. 1876.	„	1
12. Bollettino d' Ordinanze — Naredbeni List — c. k. pokraj. učion. Vijeća 1876.	„	1
13. Pripovijesti Crnogorske i Primorske St. Ljubiše. . .	„	1
14. Parčić — Vocobolario italiano slavo (illirico)	„	1
15. Lipež — Nemačka vježbenica III. Dio.	„	2

Za nauk Zemljopisa.

1. Zemljovid Austro — Ugarske Monarhije, na propupe (en relief).
2. Jedan Telurij sa spravom.

II. Fizikalni Kabinet.

Kupljeno.

1. Velika zbirka modela za metričku mjeru i uteze — 2. Talasni stroj — 3. Zrcaoni sestant — 4. Dalekozor — 5. Zrcalo za križanje sa bridnjakom i lupom — 6. 3 cijevi Geissler-a — 7. 3 Kuvete sa kapljevinami za fluorescenciju — 8. Elektrofor (Volta) — 9. Nakloniva igla — 10. Multiplicator sa kratkom žicom — 11. Multiplicator sa dugom žicom — 12. Kotačna sirena sa diatoničkom liestvicom za centrifugalni stroj — 13. Etir — 14. Alkohol — 15. Amonijak — 16. Antimon — 17. Solikovo vapno — 18. Klornatrium — 19. Kloralhydrat — 20. Kloroform — 21. Solikova kiselina — 22. Kurkuma i Lakmus (hartija) — 23. Željezna pilotina — 24. Željezo i mjed u šibka — 25. Fluorcalcium — 26. Tanična kiselina — 27. Grafita — 28. Otopina indiga — 29. Otopina zlata — 30. Jod — 31. Jod — Kalium — 32. Kaustično vapno — 33. Solikokisela pepeličina — 34. Pepelikov hydrat — 35. Ugljikokisela pepeličina — 36. Dušikokisela pepeličina — 37. Ugljikokiselo vapno — 38. Dušikokiselo vapno — 39. Sumpornokiselo vapno — 40. Mjed — 41. Lakmus — 42. Manjezija — 43. Sumpornokisela manjezija — 44. Natrium — 45. Natron hydrat — 46. Ugljikokisela soda — 47. Bikarbonat sode — 48. Dušikokisela soda — 49. Sumpornokisela soda — 50. Nikel — 51. Fosfor — 52. Živa — 53. Dušikova kiselina — 54. Sumporni cvijet — 55. Željezni sumpornik — 56. Sumporna kiselina — 57. Sumporne šibke — 28. Sumporna sukiselina — 59. Prekapana voda — 60. Vodeno staklo — 61. Vinovica — 92. Bismutum — 63. Tutija — 64. Sumpornokiseli tutijini kis — 65 Kositer u šibka. — 66. Sumpornokisela mjedena otopina —.

III. Prirodopisna Zbirka.

a) Kupljeno.

1.	Jastreb (Astur palumbarius)	komada	1
2.	Lovni ćuvik (Syrnium aluco)	„	1
3.	Kukavica (Cuculus canorus)	„	1
4.	Leganj (Caprimulgus europaeus)	„	1
5.	Dračikljum (Coccothraustes vulgaris)	„	1
6.	Svraka (Pica caudata)	„	1

7. Čvrljuga (Alauda arvensis) . . . . komadu 1
8. Žutarica (Emberiza citrinella) , ... „ 1
9. Vivak (Vanellus cristatus) . . . . „ 1
10. Grivnjaša (Columba palumbus) . . . . „ 1
11. Vuga (Oriolus galbula) . . . . „ 1
12. Ribolovka (Sterna hirundo) . . . . „ 1
13. Pondurka (Podiceps auritus) . . . . „ 1
14. Zličarica (Anas clypeata) . . . . „ 1
15. Pilar (Mergus albellus) . . . . „ 1
16. Turkoč (Ibis falcinellus) . . . . „ 1
17. Bjela roda (Ciconia alba) . . . . „ 1
18. Nasljedak Atlas-a Botanike Tenora i Pasquali-a izdan u Napulju (na predprojidbu) — Svesci 21 — 26.

b) Darovano.

19. Obični krokodil (Crocodilus vulgaris) darovao gosp. Stjepan Profesor Skurla. . . . . „ 1
20. Okamine — darovao častni gosp. Stjepan Barbieri, dopisujući član c. k. geologičnog društva u Beču, kotarski Kapetan u Benkovcu . . . . „ 120
21. Obićni Kokos (Cocos nucifera) darovao V. Miletić, učenik III Razr. . . . . „ 1
22. Mač obične sablje (Xiphias gladius) darovao isti . . . „ 1
23. Crvena orguljica (Tubipora musica) darovao Gjivović, učenik I Raz. . . . . : . . . . , . „ 1
24. Golemi ljusturnjak (Tridàcna gigas) darovao isti . . . „ 1
25. Rak samac (Pagúrus Bernhardus) darovao Brbora, učenik II Razreda . . . . „ 1
26. Vrste Okreka (Conferva) na kamenu prirasle, darovao isti . . . . „ 2
27. Trubljača (Tritonium nodiferum) darovao Kunjašić, učenik I Raz. . . . . , 1
28. Zapredak sa kukuljicom malog noćnog paunca (Saturnia carpini) darovao Mitrović, učenik I Razreda . . . . „ 1
29. Ućenici I. Rarr. Adamović i Kunjašić; II Razr. Tikvica i Milić, i Radić IV Razreda, darovali gnijezda sa jajima ptica: maloga svračka, velikog i južnog svračka, grlice i

Kosa; jošte 2 vrste zmije bijeloužke, 1 gušterica, 2 žabe i njekoliko Kukaca.

V.

Glavnje Naredbe što ih je Upraviteljstvo primilo ove godine od Vis. c. k. Učionske Vlasti.

1\. Nared. 4 Listopada Br. 2091. Potvrgjuje stavno učitelja Antuna Vučetića sa naslovom profesora.

2\. „ 19 Listopada Br. 3427. Naregjuje da se svi učitelji imaju naći u zavodu na početku i svršetku školske godine.

3\. „ 24 Studenoga Br. 2963. Ne dopušta da se ovaj zavod služi Logikom Pacela ni Psikologiom Lindnera, jer da nijesu odobrene od c. k. Ministarstva; a neimajući drugih teksta hrvatskih za ovaj nauk, trebalo je da se uči talijanski.

4\. „ 17 Prosinca Br. 4327. Uregjuje blagdane i praznike za školu preko godine i jesenske, koje traju od 1 Kolovaza do 1 Listopada.

5\. „ 28 Prosinca Br. 4220. Uregjuje konačno učevnu osnovu na gimnaziji.

6\. „ 21 Siječnja Br. 69. Priopćuje nove uredbe o vremenu predavanja dnevnog i preko nedjelje, po kojima škola počimlje u jutro na 8, ljeti može i ranije, a popodne zimi na 2, ljeti iza tri sata.

7\. „ 27 Siječnja Br. 298. Pita bi li se koji od učitelja poduzeo da napiše povijest i zemljopis za pripravničke zavode, pučke i gragjanske učione.

8\. „ 2 Veljače Br. 267. Naregjuje da i namjesni učitelji mogu primati plaću na prvi od mjeseca.

9\. „ 13 Veljače Br. 414. Priopćuje imenovanje Dr. Raffaeli-a Nikole, Castrapelli-a Stijepa i Botteri-a Stijepa pravim učiteljima.

10\. „ 4 Ožujka Br. 807 Javlja da je otvoren natječaj za jednu potporu od fi. 300, koja je umnoživa do fi. 400, za učiteljstvo pomorske učione.

11. „ 13 Ožujka Br. 598. Zabranjuje učionama porabu Pjesmarice Deželića.

12. „ 17 Ožujka Br, 899. Može biti oprošten od skularine i inostrani podanik.

13. „ 11 Ožujka Br. 837. Javlja da je učitelj Petar Raffanelli premješćen iz zadarske na ovu gimnaziju, a Castrapelli s ove na zadarsku.

14. „ 20 Travnja Br. 725. Dopušta da se uvede nauk gimnastike u ovome zavodu.

15. „ 17 Travnja Br. 1284. Opetujući učenici, kada radi bolesti nijesu razregjeni svršetkom godine, mogu opetovati isti razred i treću godinu.

16. „ 27 Travnja Br. 1309. Otvara se natječaj za više mjesta učitelja kod srednijeh učiona u Dalmaciji.

17. „ 14 Lipnja Br. 6697. Priopćuje za dalmatinske učenike natječaj za dva mjesta u vojničkom zavodu ili u Pomorskoj c. k. Akademiji na Rijeci.

VI.

Ljetopis Gimnazije.

Po naredbi 7 Svibnja Br. 1063. Vis. c. k. Ministarstva Bogoštovja i Nauka, ova se učionska godina započela dne 16 Listopada sa običnom božjom službom obavljenom u gimnazijskoj crkvici, a prisustvovaše joj svi učenici sa učiteljskim zborom. Slijedećih dana učinili se popravni izpiti i prijamni za nove učenike; zatim bjehu pročitani po razredima školski propisi.

Odmah na početku bila su pokrivena sva učiteljska mjesta. Od lanjskijeh namjesnijeh učitelja g. Zglav Mato i Modrić Josip otstupiše svršetkom prošle školske godine, te pogjoše na sveučilište da nastave i dovrše svoje nauke za učiteljstvo; mjesto njijeh bili su imenovani kao namjesni učitelji, Raffaelli Dr. Nikola i Castrapelli Stijepo, obojica usposobljena u Klasičnoj filologiji za donju gimnaziju. Mjeseca Siječnja bjehu imenovani od c. k. Ministarstva pravim učiteljima Raffaelli i Botteri za ovu gimnaziju, a Castrapelli za gimnaziju u Zadru, kamo bi premješćen na 22 Ožujka, a na njegovo mje-

sto dogje pravi učitelj g. Petar Raffanelli, premješćen iz Zadra. Svršetkom Prosinca odreče se službe dotadašnji namjesni učitelj talijanskog jezika, Gagliuffi Ivan. Od 7 Siječnja do svršetka I polugodišta učio talijanski jezik u ovome zavodu Dr. Katalinić, tada privremeni učitelj ovdašnje Nautike, a sada pravi učitelj Realke u Piranu. Tako početkom II polugodišta ostade opet zavod bez učitelja talijanskog jezika sve do 18 Travnja, kad bi zato poslan od Visokog c. k. Učion. Pokr. Vijeća, sveštenik g. Jakov Pivčević, koji bješe dotada namjesni učitelj na Sinjskoj gimnaziji. Dneva 22 Svibnja odreče se službe namjesni učitelj sveštenik g. Hrdalo Stijepo, prisiljen na to od Presvijetlog gosp. Episkopa Zaffrona. Uslijed ove odreke preinačilo je upraviteljstvo u nečem dotadašnji red predavanja, te razdijeli megju učitelje one sate što ih je imao prije Hrdalo.

Početkom godine upravitelj Peričić ostade na dopustu 6 nedjelja radi bolesti, a za ono vrijeme zamijenio ga na upraviteljstvu g. prof. Vučetić. Od 18 do 27 Ožujka bijaše na dopustu g. prof. Budmani, kao zastupnik na dalmatinskom saboru u Zadru.

Dneva 26 Veljače svršilo se I polugodište, II počelo na 3 Ožujka a završilo se dne 31 Srpnja sa svečanom službom božjom:

Mjeseca Ožujka nahodeći se u Dubrovniku N. P. g. Baron Rodić c. k. Namjesnik, i Presjednik Pokr. Uči. Vijeća, dostoja se posjetiti ovaj zavod, gdje se zadrža dva debela sata slušajući ispitivanja i predavanja u pojedinim razredima. Pri odlasku darova N. P. f. 20 Zakladi Gundulić.

Od 30 Lipnja do 4 Srpnja razgledao je zavod M. P. g. Stjepan vitez Carić pokrajinski učionski nadzornik.

Početkom II. polugodišta umro je od zadavice jedan valjan i dobar učenik I razreda; a neki su pak istupili od zavoda prije ispita radi bolesti, što se ljetos pojavi u ovome gradu i u okolici.

Ove se godine priredilo u zavodu mjesto za gimnastiku, i dobavila se potrebita sprava; ali se ovaj nauk nije mogao započeti za to, što nebješe vješta učitelja. Nadati se je da ćemo ga imati dojduće godine.

Kako je propisano g. je Kateketa svake nedjelje i u zapovjedne blagdane služio Misu i propovijedao katoličkijem učenicima u gimnazijskoj crkvici, a imali su ispovjest sa pričešćem tri puta, t. j. na početku i svršetku škol. godine, i o uskrsu.

Premjesni ispiti pismeni učinili su se u prvoj polovini Srpnja, a usmeni od 21 do 29 istog mjeseca.

Izpiti zrelosti.

Prvi je put da se ispiti zrelosti u ovome zavodu počeše držati učevnim narodnim jezikom. Ovome se ispitu podvrglo 9 javnih učenika VIII razreda. Pismeni se ispit obavio dneva 3, 4, 5 i 6 Srpnja, a usmeni započe na 17 i svrši se na 21 rečenog mjeseca, pod presjedništvom M. P. g. vit. Stjepana Carića, pokrajinskog učionskog nadzornika; od općinskog povjerenstva prisustvovaše M. P. g. kanonik vit. Antun Kopanica, i časni g. Dr. Ivan Rubricius. Na ispitu vjeronauka za katoličke učenike bi prisutan M. P. kanonik g. Nikola Arbanas, kono episkopski odaslanik. Pravoslavne učenike ispita M. P. g. Jovan Novaković Katiket i parok: a učenika izaelićanina ispitao je g. Jakob Tolentino, učitelj vjeronauka izraelitske opštine.

Zadaće pismenih ispita:

1. Za srpsko-hrvatski jezik: — *Tam diu discendum est quam diu vivas!* —
2. za latinski jezik: — prevod jednoga ulomka srpsko-hrvatskoga od 25 redaka (u spoznavanju sama sebe stoji prava čestitost)
3. Prevod s latinskoga u srpsko-hrvatski-*Taciti Historiarum* II. 37 i 38.
5. za grčki jezik. — Odnašajuć se na pogl. XXV Apologije Platonove, prozboriti u kratko o Sudu Antenskome — Prevesti iz Kritona pogl. II. uz slovničke opaske.
5. Za talijanski jezik: — Data la definizione dell' utile e dell' onesto, dimostrare come l' utile non sia sempre onesto. —
6. za nemački jezik: — Prevesti nemački jedan hrvatski ulomak od 20 redaka (pismo prijatelju).
7. Iz Matematike: 1. Koliko je oplošje istostraničua valjka, ako je polumjer njegove osnovke 1, 2m?

   2. Zatezica b=o, 947m, kut $\alpha = 32,^{o}\ 11', 40''$; izračunati drugi kut β i drugu zatezicu a. —

   3. Jedan sluga bijaše u nekoga gospodara 8 godina u službi, i dobi svake sljedeće godine 10 fi. plaće više nego li pregjašne godine, svega f. 920- Koliko je dobio prve, koliko li posljednje godine? —

Imenik Ispitanijeh.

Red. Br.	Ime učenika	Koliko mu je god.	Rodno mjesto	Koliko je g. učio gimn.	Uspjeh ispita	Što namjerava učiti
1.	Aleksić Jovo	18½	Dubrovnik	8	zreo	Ljekarstvo
2.	Bratanić Gjuro	17½	„	„	zreo	Mat. i Fiz.
3.	Janković Špiro	18½	„	„	zreo	Pravoslovje
4.	Kalik Špiro	18	„	„	zreo	„
5.	Kobila Nikola	19	„	„	zreo	„
6.	Malešević Gjuro	17½	Spliet	„	zreo	„
7.	Pugliezi Antun	18	Dubrovnik	„	zreo	„
8.	Tolentino Jozo	17½	„	„	zreo	Mat. i Fiz.
9.	Vidak Gjuro	17	„	„	zreo s odlikom	Pravoslovje

Opaska. Sud o zrelosti učenika Aleksića odgogjen je na dva mjeseca dok ponovi ispit iz grčkoga. Pogreška je što je gori na ovoj strani rečeno da je zreo.

Upraviteljstvo

VII.

Statistički pregled učenika

na svršetku školske godine. 1875-76.

	Razred								
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	sku-pa.
Broj učenika svršetkom škol. god. 1874-75	15	8	11	6	11	4	10	10	75
Iza opetovanih ispita primiše svjedočbu:									
1 reda s odlikom . .	4	3	3	1	1	2	3	2	19
1 reda	10	5	7	5	9	2	7	8	53
2 reda , ...	1	—	1	—	1	—	—	—	3
3 reda	--	—	—	—	—	—	—	—	—
Od ovijeh prišli su u viši razred početkom ove škol. godine	—	14	8	11	4	7	4	10	58
Opetovali su razred .	—	—	1	--	1	—	—	—	2
Došlo ih je izvan									
a) javnijeh . . .	20	3	2	1	2	2	1	1	32
b) slušaoca . ,	4	—	—	—	1	—	3	—	8
									100
Izidoše tećajem godine	3	2	2	1	2	—	—	—	10
Bilo je ih na svršetku ove godine:									
a) javnijeh . . .	17	15	9	11	5	9	5	11	82
b) slušaoca . . .	4	—	—	—	1	—	3	—	8
									100
Od razregjenijeh primiše svjedočbu:									
a) 1 reda s odlikom .	2	3	3	4	—	2	3	2	19
b) 1 reda	7	9	4	5	5	6	2	8	46
c) 2 reda	2	I	—	2	—	—	—	1	6
d) 3 reda	2	—	—	—	—	—	—	—	2
e) imaju opetovati ispit u jednom predmetu početkom nove godine.	4	2	2	—	—	1	—	—	9
f) izidoše prije ispita .	2	I	—	1	—	—	—	—	4
									86
Učili šu krasopis:	20	8	—	—	—	—	—	—	28
„ „ risarstvo .	7	7	1	3	—	—	—	—	18
Vjeroispovjed učenika koji su ostali u zavodu do svršetka godine:									
a) Rimo-katolika bilo ih je	16	15	6	10	5	8	4	6	70
b) Grčko istočnijeh .	3	I	3	—	—	1	—	4	12
c) Izraelićana . . .	—	1	—	1	—	—	1	1	4
									86
Materinski jezik učenika;									
a) Srpsko-hrvatski . .	18	14	8	9	5	7	4	9	74
b) Talijanski	1	2	1	3	—	—	—	2	9
c) Nemački	—	—	—	—	—	—	1	—	1
d) Ruski	—	—	—	—	—	2	—	—	2
									86

Dob upisanijeh učenika na svršetku škol. godine:	Razred I.	II.	III.	VI.	V.	VI.	VII.	VIII.	skupa
od 10 godina , , ,	4	—	—	—	—	—	--	--	4
„ 11 „ , , ,	4	1	—	—	—	—	--	--	5
„ 12 „ , , ,	4	6	1	—	—	—	--	--	11
„ 13 „ , , .	6	4	2	3	—	—	--	--	15
„ 14 „ , , ,	1	3	4	6	1	—	--	--	15
„ 15 „ . , .	1	2	1	2	2	1	--	--	9
„ 16 „ . , ,	—	1	—	1	1	—	1	--	4
„ 17 „ , , ,	—	—	—	—	—	4	3	3	10
„ 18 „ , , ,	—	—	—	—	—	4	--	2	6
„ 19 „ , , ,	—	—	—	—	—	—	--	5	5
„ 20 „ , . ,	—	—	—	—	—	—	1	1	2
									86
Platili su skularinu									
Ia polugodišta	18	7	3	5	3	4	4	2	46
IIa „	15	5	2	5	2	4	3	2	38
Bilo ih je oprošteni od skul.									
Ia polugodišta	—	9	6	7	4	5	1	9	41
IIa „	4	11	7	7	4	5	2	9	49
Imali su državne potpore	—	—	—	1	—	1	—	3	5

Iznos ovijeh potpora f. 475

Ukupni iznos skularina f. 672

Iznos primarina (učenika 29 po f. 2. nović. 10.) skupa f. 60.90

Prihod za dvogubke školske svjedožbe . . . . „ 8 —

Novčane pripomoći što je zavod primio ove godine za pribavljenje učevnijeh srestva:

a) za Knjižnicu . . . . f. 52,50

b) za Prirodoslovnu zbirku . . . . „ 52,50

c) za Fiziku . . . . „ 200 —

Skupa f. 305 —

E.

Zaklada »Gundulić«

Svršetkom školske godine 1875-76.

I ove godine zaklada znatno napredova svojom glavnicom i knjižnicom, a to uslijed plesa, koji, od gimnazijalnog odbora priregjen, bi držan u kazalištu dne 29 januara na njezinu korist. Da je svrha bila postignuta sjajnim načinom, to se vidi iz ovdje izloženog pregleda. Radi česa opravljajući Odbor javno izrazuje iskrenu svoju zahvalnost svim plemenitim dobrotvorcima zaklade, a osobito časnomu gosp. Dru. **Rubricius-u**, koji i ovaj put pokloni zakladi jednu obveznicu od 100 fi., pa presvijetlom gosp. Dru. **Puliću** koji, osim novčane svote, darovao je knjižnici obilnu zbirku vrijednih knjiga na korist učenikâ ovog zavoda.

A. Račun pri-

Dohodak.

	For.	novč.
Od glavnice „Amerling"	40	—
Od raznih kupona, t. j. . , ...		
6 kup. Oktobra (obvezn. 158,344; 184.589; 222,344; 257,037; 201,462; 289, 315) u srebru	12	60
5 kup. Novembra (obv. 3, 272 N.o 17; 6344 N.o 19; 13,828 N.o 4; 15,108 N.o 18; 17,176 N.o 3) . , ...	10	50
2 kup. februara (obv. 103,489; 385,997).	4	20
1 kup. aprila (obv. 3879 N.o 4.)	8	40
6 kup. aprila kao oktobra, u srebru . . .	12	60
5 kup. maja kao novembra	10	50
6 kup. julija (472,951; 515,370; 717,781; 717,782; 717,783; 729,555) u srebru .	12	60
2 kup. avgusta (103,489; 385,997) . ,	4	20
Postotak na 18 fior. u srebru	—	50
	116	10

hotka i troška.

Ishodak

	Fior.	novč.
Potpomoć dvjema učenicima za skularinu .	18	10
„ trima „ „ za knjige . .	12	04
„ dvjema „ za hranu . .	25	—
Za vezanje nekih knjiga	1	50
	56	64
Ostatak što se prilaže glavnici: a) u srebru	19	—
b) u B. N.	40	46
	116	10

B. Imo-

1. U goto-

Dati

	Fior.	novč
U pjeneznici svršetkom godine 1874-75 . .	81	13
Od plesa držana 29. januara 1876 . . .	426	68
Darovano od preuzv. gosp. Namjesnika Bar. Rodića prigodom posjeta ovog zavoda dne 30 ožujka 1876	20	—
Ostatak god. 1875-76 priložen glavnici;		
a) u srebru	19	—
b) u B. N.	40	46
	587	27

vina.

vom novcu.

Imati

	Fior.	novč.
Kupilo se 8 obveznica god. 1869, svaku po 100 f.		
1. pod br. 164, 911 A. V.		
2. „ 198, 548 „		
3. „ 227, 464 „		
4. „ 515, 370 u srebru		
5, „ 717, 781 „		
6. „ 717. 792 „		
7. „ 717, 783 „		
8. „ 729, 555 „		
skupa za for.	562	21
Ostaje u pjeneznici svrš. 1875-6: a) u srebru	19	—
b) u B. N.	6	06
	587	27

Dati

	Fior.	novč.
U pjeneznici svršetkom godine 1874-75:		
a) glavnica „Amerling"	800	—
b) 1 državna srećka god. 1854 ser. 2879 N.o 4 A. V. s kuponima u aprilu	250	—
c) 5 drž. srećaka god. 1860, svaka od 100 fior. A. V.		
1. Serie 3,272 N.o 17 s kup. maja i novembra	100	—
2. „ 6,344 N.o 19 „ „ „	100	—
3. „ 13,828 N.o 4 „ „ „	100	—
4. „ 15,108 N.o 18 „ „ „	100	—
5. „ 17,176 N.o 3 „ „ „	100	—
d) 8 drž. obveznica god. 1868, svaka od 100 fior.		
1. pod br. 158,334 s kup. apr. i okt. u srebru	100	—
2. „ 184,589 „ „ „ „	100	—
3. „ 222,344 „ „ „ „	100	—
4. „ 257,037 „ „ „ „	100	—
5. „ 261,462 „ „ „ „	100	—
6. „ 289,315 „ „ „ „	100	—
7. „ 103,489 s kup. febr: i avg. A. V.	100	—
8. „ 385,997 „ „ „ „	100	—
Darovano od gosp. D. Rubricius-a dne 29 januara 1876 jedna drž. obveznica god. 1868 pod br. 472,951 s kup. jan. i julija u srebru	100	—
Kupljeno 22. marta 1876 pet drž obv. g. 1868		
1. pod br. 515,370 s kup. janu. i jul. n sre.	100	—
2. „ 717,781 „ „ „ „	100	—
3. „ 717,782 „ „ „ „	100	—
4. „ 717,783 „ „ „ „	100	—
5. „ 729,555 „ „ „ „	100	—
Kupljeno 22. maja 1876 tri obvez. god. 1868		
1. pod br. 164,911 s kup. maja i nov. A. V.	100	—
2. „ 198,548 „ „ „ „	100	—
3. „ 227,464 „ „ „ „	100	—
	3250	—

Cijela dakle imovina svršetkom školske god. 1875-76 iznosi

a) u gotovom novcu for. 25.06

b) u vjerovnim papirima „ 3250.—

Skupa for. 3275.06.

vnim papirima.

Imati

	For.	novč.
Na izjednačenje	3250	—
	3250	—

Vit. J. Peričić upravitelj

Stjepan Skurla blagajnik — Antun Vučetić tajnik.

Knjižnica Zaklade »Gundulić.«

1. Stojanović; Pijanac po Stelzigu, svezaka 1
2. Silvija Pellika Toma Morus, preveo St. Horvat, „ 1
3. Kodym Filip; Mlada majka, „ 1
4. Demeter. Dramatička pokušanja: Teuta; „ 1
5. Kispatić Mijo, Životinje I i II dio; „ 2
6. Bućar Petar, Selske pripovijesti, „ 1
7. Danica, koledar za 1876, „ 1
8. Iveković Frane, život svetaca za siečanj i veljaču, „ 1
9. Šulek B. Prirodni zakonik; I knjiga silarstvo, II vesarstvo, „ 1
10. Kržan D. Antun, o postanku čovjeka po posljednih mudroslovnih i naravoslovnih znanosti knjiga I. „ 1
11. Pogled na Bosnu sa vojenog i strategičkog vida, „ 1
12. Došen Vid, Aždaja šedmoglava, „ 1
13. Kukuljević Sakcinski, I. Književnici u hrvata iz prve polovine XVII vijeka s one strane Velebita, „ 1
14. Stolna crkva u Djakovu, „ 1
15. Truhelka, 100 pjesamah za porabu školsku, crkvenu i domaću, „ 1
16. Šrabec Armin, Marka Tullija Cicerona rad i život, „ 1
17. Jambrećak Drag. Izleti: omanji putopisi, „ 1
18. Kukuljević Sakcinski. Borba hrvatâ s mongoli i tatari, „ 1
19. istoga, život Jurja Julija Klovija slikara, „ 1
20. J. Jagić, Historija književnosti hrv. srbskog naroda, knjiga I, staro doba; „ 1
21. L. Ilić; narodni slavonski običaji, „ 1
22. J. Flanin; Radnja čovjeku dužnost i blagodat, „ 1
23. J. Jurkovića izabrana djela, „ 1
24. J. K. Tkalčić. Na uspomenu tisućo-godišnjice sv. Kirila i Methoda slav. apost. „ 1
25. Daniel Okonel sa slikom, „ 1

26. B. Šulek; Biljarstvo, II dio,	svezaka	1
27. L. Balenović, povjestnica hrvatskoga naroda,	„	2
28. A. Tkalčević; prevodi klasikah latinskih,	„	1
29. Ar. Pavić, Historija Drame dubrovaćke,	„	1
30. Uputa u metričku mjeru,	„	1
31. B. Šulek; korist i gojenje šumah,	„	1
32. P. Preradovića pjesnićka djela	„	1
33. Ognj. Krasickoga Pan Podstoli, prevod A. Tkalčića,	„	1
34. Vladislav Bistrić, pripovjetka iz turskoga i francuskog rata,	„	1
35. I. Kukuljević-Sackinski, Putovanje po Bosni,	„	1
36. Šmida, Genovefa, pripovijest;	„	1
37. S. Podlepska, Tugjinka, pripovijest,	„	1
38. Pustinjaćka špilja, pripovijest,	„	1
39. Ljubice, pripovijetke,	„	1
40. Jagodice, pripovijetke,	„	1
41. I Kampea, crtice iz Kolumbova života, ili otkriće Amerike, pre-	„	1
veo B. Budinjački i T. Smičiklas,	„	1
42. Dr. P. Matković; Hrvacka i Slavonija u svojih fizičnih i duševnih odnošajih,	„	1
43. Fr. Kurelac, Fluminensia, ili koječega na Rijeci,	„	1
44. Stanka Vraza djela, 4 knjige,		
45. Tkalčić, povijest,	„	2
46. Kukuljević Sakcinski, putne uspomene,	„	1
47. Ad. Vebera propovijedi,	„	1
48. Parčić, Vocabolario italiano-slavo, 12 istisaka.		
49. Parčić, rječnik slovinsko-talijanski, 12 istisaka.		
50. Album svjetlopisni s opisovanjem Putovanja N V. Cesara i Kralja Frane Josipa I. kroz Dalmaciju g. 1875, slika 24.		
51. Manuale di Metrologia di G. B. Leopoldo Tacchi premiato all' esposizione mondiale di Vienna 1873.	„	1
52. Il Vero Fabbisogno del Capitalista e del Negoziante ossia tavole di conti fatti di G. B. Leopoldo Tacchi,	„	1
53. L. Borčića, načela fizike osnovane na temelju uzdržanja sila, darovao spisatelj,	„	1
54. J. Peričića, prevod hrvatski poslanice oracijeve Pizonima, darovao prevoditelj;	„	5

55. **Ragusa** cenni storici, compitati da St. Skurla, darovao V. Buzolić, ravnatelj realke u Spljetu, svezak 1

Stjepan Skurla
knjižničar.

F.

NA ZNANJE.

Nova školska godina 1876-77 započeti će dne 1 Listopada.

Od 28 Rujna do 3 Listopada mogu se učenici upisati kod upraviteljstva ove gimnazije; a svaki novi učenik ima biti popraćen od svoijeh roditelja, ili ko je mjesto njih.

Za one koji ulaze u I razred nije potrebita svjedožba od četvrtoga razreda pučkijeh učiona, već se imaju podvrći ispitu da budu primljeni. Na tome ispitu biti će upitani:

a) iz vjeronauka koliko se uči na pučkim školama;

b) imaju se pokazati vještim u čitanju naški; pa da poznaju glavne gramatikalne oblike s razlaganjem jednostavnijeh i složenijeh rečenica;

c) da znadû pisati po našem pravopisu.

d) da su uvježbani u ovršivanju 4 vrste glavnijeh računa s cijelim brojevima. Koji usljed povoljna ispita budu primljeni, platiće f. 2 i 10 novč. Osim toga valja da prikažu krštenicu ili rogjenicu, za dokaz da su navršili 9 godina. Uz to treba još i svjedožbe da su im bile navrnute ospice iliti boginje.

I oni učenici, koji dolaze iz drugijeh gimnazija, imaju prikazati, osim školske svjedožbe prošle godine, krštenicu ili rogjenicu; te i ovi plaćaju f. 2 i 10 novč. primarine, nijesu li samo oprošteni od skularine.

Svaki upisani učenik, ako nije oprošten, ima platiti skularinu, za svako polugodište f. 8; i to prvi mjesec polugodišta, kod c. k. poreznog ureda. Učenici I. razreda nemogu biti oprošteni od skularine za prvo polugodište.

Prošnje za oprost od skularine imaju se prikazati sa odnosnim svjedožbama na upraviteljstvo prvih osam dana polugodišta. Ko na vri-

jeme ne plati skularinu ili ne postigne oprost, valja da se odaleči od učilišta.

Popravni ispiti držaće se početkom školske godine.

U Dubrovniku 1 Kolovoza 1876

Vit. Josip Peričić
c. k. upravitelj.

Sadržaj.

